

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS

DEVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Devintieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Adelaide, 1956 m. vasario/Febr. 20 d.

Kaina/Price 1/9

Nr. 4(193)

SESĖS IR BROLIAI LIETUVIAI

1918 m. vasario 16 dieną, Pasauliniam karui dar siaučiant, Tautos Taryba paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. Lietuvių tauta, amžiais gynusi savo laisvę, bet svetimųjų pavergta, vėl ėmėsi ginklo ir patikrino sau nepriklausomą gyvenimą.

Nepriklausomybės Aktas buvo tautos valios pareiškimas ir Tautos Tarybos vieningo ryžto išdava. Akto paskelbimo diena virto mums Nepriklausomybės švente. Jau 38 metus tą dieną minime, bet iš jų jau šešiolikti metai, kai lietuvių tauta vėl neteko laisvės ir gyvena sunkiausius savo istorijoje laikus. Tačiau, bolševizmo žudoma ir žalojama, tauta nenustojė kovojusi, kad išliktų gyva, ir nenustojė vilties vėl būti laisva.

Lietuvių išeivija Vakaruose, svetur kūrusi savo tautinį ir kultūrinį gyvenimą, politiškai brendusi ir tautai sunkiausiais laikais teikusi visokeriopą pagalbą, dabar vėl pašaukta atlikti jos didžiąją pareigą. Kai Sovietų pavergta tauta ginasi nuo sunaikinimo, jos tragiška padėtis laisvėje gyvenančius lietuvius įpareigoja tiekti jai pagalbą. Žinokime, kad ir kaip padėtų Lietuvą laisvinti įvykių raida, visi esame kovos fronte už Tėvynės laisvę ir nešime atsakomybę už tautos likimą.

Pokarinis, jau pergyventas dešimtmetis buvo sunkių bandymų laikotarpis. Santykiuose su Sovietais vingiais ėjusi Vakarų politika tarpais viltis stiprino, tarpais nešė nusivylimą ir baime, kad mūsų krašto laisvė gali būti paaukota didžiųjų interesams. Gyvename padidėjusio ėmimo ir paspartinto ginklavimosi laikotarpiu. "Ženevos dvasią" išblaškė Sovietų agresyvumas ir noras pajungti bolševizmui visą pasaulį.

Nežinome kokių būdu bus išspręstas dviejų, vienas priešais antrą stovinčių pasaulių likiminių ginčas, bet jis turi būti išspręstas. Su tuo įsitikinimu siejame Lietuvos išlaisvinimą. Jam turime dirbti be atvangos, kartu talkininkaudami Vakarams, kad su jais laimėtų ir Lietuva. Turime dirbti sunkėjančiose sąlygose, planuodami pastangas ilgesniams laikui ir stiprinami mūsų veiklą. Darykime viską, kad Lietuvos išlaisvinimas nebūtų laisvojo pasaulio užmirštas. Nenustokime vilties, nes mūsų pusėje neginčijama teisė būti laisviems. Pastovi tauta galima tik išlaisvinus pavergtas tautas.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, taip vertindamas padėtį, sustiprintomis jėgomis siekia tautos jam patikėto tikslo. Tas tikslas yra mūsų didžioji pareiga tautai. Minint Vasario 16-ją, VLIKas kviečia visus lietuvius vieningon talkon Lietuvos laisvinimo darbui. Tas darbas visiems lietuviams yra bendras ir svarbiausias. Jokie motyvai negali pateisinti separatinio ir savo esme ardomo darbo. Pats VLIKas, suprasdamas, kad jo veikla tik tuomet bus sėkminga, kai visa lietuvių išeivija vieningai jį remia, daro ir darys viską, kad būtų pasiektas darnus lietuviškųjų veiksmų bendradarbiavimas.

Nepriklausomybės aktas mus įpareigoja, tad būkime verti jį minėti. Žadinkim savyje nepalaužiamo ryžto kovoti, vieningai kovoti ir aukotis lietuvių tautos teisingai ir mums šventai bylai ginti ir ją laimėti. Tam reikia darbo, tam reikia aukos.

Būkime vieningi ir ištvėringi iki galo.

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Prezidiumas
1956. II. 16d.

Gerb. sportininkai

Algį Ignatavičių

sulaukusį sūnaus, sveikina

A.L.S. Klubas "Vytiš"

SOVIETŲ RUSIJA PROTESTUOJA DĖL BALIONŲ

Sov. Rusijos vyriausybė įteikė protesto notas JAV-bėms, Vak. Vokietijai ir Turkijai, kaltindami leidimu į Sovietų teritoriją bei jų okupuotus kraštus masės balionų, kurie neša antisovietinę propagandinę medžiagą, o taip pat net fotografavimo įrengimus. Esą, tie balionai sudaro pavojų aviacijos susisiekimui. Amerikiečiai atsakė, kad jie yra paleidę balionų su tam tikrais aparatais atmosferos tyrinėjimo sumetimais, bet ne šnipinėjimui.

Matomai, bolševikams neduoda miegoti masės atsišaukimų ir net laikraščių, kurie leidžiami iš Vakarų ir pavergtus kraštus. Jokia jų cenzūra nei geležinės uždangos negali sulaukyti tiesos žodžiu prasiveržti.

Kremliuje vėl kovojama dėl valdžios

"Daily Mail" diplomatinis korespondentas rašo, kad Kremliuje vėl užvirė kova dėl valdžios tarp Chruščiovo ir Malenkovo.

Manoma, kad nepaprastas Komunistų Partijos kongresas, kuris pirmą kartą šaukiamas po Stalino mirties (1953 metų) išspręs, katras iš jų liks diktatorium. Chruščiovas siekia visą Sov. Rusijos ūkį pajungti karo pramonei, gi Malenkovas, atvirksčiai, mano, kad ūkis turėtų būti palenktas taikos reikalams, kitaip sakant, pagerinimui gyvenimo sąlygų.

Reikia spėti, kad laimės Chruščiovas, o tada Malenkovo galva gali pasiekti Berijos. Matomai, ir aukštų pareigūnų atleidimai rišasi su šia kova dėl vadovybės.

MALAJAI GAUNA NEPRIKLAUSOMYBĘ

Anglijos ir Malajų atstovai Londone pasirašė deklaraciją, pagal kurią Malajai tampa visiškai nepriklausoma valstybė nuo 1957 metų rugpjūčio 31 dienos Britų Commonwealtho tautų šeimoje. Vienintelis dalykas, kuris, pagal atskirą susitarimą, dar lieka Britų kontrolėje, tai krašto gynyba nuo išorinių užpuolimų bei vidaus komunistų partizanų, dabar kovojančių džunglėse. Visi kiti reikalai lieka Malajų vyriausybės žinioje.

Tai, be abejonės, didelis Malajų laimėjimas. Azijos ir Afrikos tautos, buvusios kolonijos, tampa laisvos ir nepriklausomos. Tik dešimt Europos tautų laikomos prispaustos Rusijos bolševizmo vergijoje.

Panika dėl "Invazijos iš Marso"

Ispanijos radijas Tetuane pradėjo transliuoti Orson Wellso knygą "Invazija iš Marso". Daugelis žmonių, išgirdę tai, puolė į paniką. Vienas jaunas marokietis išlėkė iš namų šaukdamas pagalbos ir staiga mirė nuo širdies smūgio iš išgąsčio. Yra ir daugiau mirčių. Daugelis paliko tuščius namus bei krautus ir išbėgo slėptis. Radio vadovybė turėjo nutraukti transliaciją, kad visa Ispanija neišbėgtų...

Pašėbėtina, kad Wellso knygos transliacija prieš keletą metų New Yorke taip pat buvo sukėlusį paniką.

**Orlando
WINES**
FOR ALL OCCASIONS

Sovietų Rusija siūlo panaikinti priverčiamuosius darbus

Sov. Rusija pasiūlė Tarptautinei Darbininkų Sąjungai priimti nutarimą, kuriuo būtų siekiama panaikinti visoje valstybėje priverstinus (vergų) darbus. Šitą pasiūlymą Sovietų Rusija pareiškė atsakyme į anketą, kurią Tarptautinės Darbininkų Organizacijos biuras buvo išsiuntinęs visoms valstybėms. Priverstinųjų darbų panaikinimo klausimas bus svarstomas minėtos darbininkų organizacijos konferencijoje ateinančių birželio mėnesį.

Įdomus triukas: Sovietai praktikuoja plačiausiu mastu priverstinuosius darbus ir siūlo juos panaikinti, matomai, norėdami maskuoti padėtį pas save. Kas gi kliudo šiuo metu Sov. Rusijai panaikinti priverstinuosius darbus?

DIDELI SEATO MANIEVRAI

Vasario 15-18 dienomis Azijos vandenynėse pradėti dideli kariniai manevrai, kuriuose dalyvauja JAV-bės, Britanija, Prancūzija, Pakistanas, Australija, Filipinai ir Siamas. Manevrai su pertraukomis tęsis ilgesnį laiką. Jų tikslas išaiškinti SEATO karo pajėgų Toluose Rytuose pajėgumą. Bus daromi bandymai išsikelti į sausumą apšaudant ją pirmiau atominiais sviediniais (tikrieji atominiai sviediniai nebus pavartoti).

Manevruose dalyvauja apie 70 karo laivų, kurie neša apie 70.000 jūrininkų ir 11.000 "marinų". Taip pat dalyvauja didelis skaičius lėktuvų. Manevrų progą bus išbandomi įvairūs nauji ginklai.

DR. EVATT VĖL IŠRINKTAS DARBO PARTIJOSLYDERIU

Federalinio parlamento Darbo Partijos atstovų susirinkimas vėl išrinko Dr. Evattą partijos lyderiu. Jis gavo 58 balsus, o jo priešininkas 20.

Dr. Evatto pavaduotoju perinktas taip pat Mr. Calwell.

Tuo būdu nežiūrint skaudaus Darbo Partijos pralaimėjimo praėjusiuose parlamento rinkimuose, jis nenustojė savo partijos eilėse pasitikėjimo.

Rekordinis automobilių skaičius

Praėjusiais metais Australijoje naujų automobilių užregistruota 239.346 palyginus su 208.024 1954 metais. Tarp užregistruotų didžiausias skaičius tenka Holdenui (45.423), toliau seka Fordai (34.003), Austinci (14.782), Morrisai (14.594), kitų mažiau. Pažymėtina, kad Volkswagenų praėjusiais metais registruota 5.805.

* Pietų Australijoje iškilmingai atidaryta nauja sieros gamybos įmonė. Jos statyba kainavo apie 1,5 milijono svarų. Per metus pagamins apie 30.000 tonų sieros ir sutaupys apie 500.000 dolerių, kuriuos reikėdavo išmokėti už sieros importą. Siera reikalinga amunicijos gamyboje, tuo būdu ši įmonė pasitarnaus ir krašto gynybos reikalams.

Mielam pusbroliai

Vaclovui Raginiui,

jo mylimai mamytei, A.A. Marcelai Raginienei-Mackonytei, pavergtoje tėvynėje mirus, giliai užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Jurgelionių šeima

Sportininkus

Skirmą Kelertaite

ir

Sigitą Visockį

sukūrusius šeimos židinį sveikina ir linki geriausios sėkmės.

A.L.S. Klubas "Vytiš"

Trumpai

* Žiniomis iš Maskvos, atleistas iš pareigų Sov. Rusijos vidaus reikalų ministeris Kruglovas, kuris tas pareigas perėmė likvidavus Beriją. Koks bus jo likimas — neaišku.

* Pietų Afrikos vyriausybė paprašė Sov. Rusiją atšaukti savo konsulatą Pietų Afrikoje. Vyriausybė savo nutarimą motyvuoja tuo, kad Sovietų Rusijos konsulatas yra pagrindinis organizatorius komunistų destruktivinės vaikos ir kaip toksai nėra reikalingas.

* 15.500 vokiečių perbėgo iš rytų zonos į Vak. Vokietiją per šiuo metų sausio mėnesį. Tai yra 4.000 daugiau negu per tą patį mėnesį praėjusiais metais.

* Vakarų Vokietijos ministerių kabinetas priėmė įstatymo projektą, pagal kurį bus šaukiami į kariuomenę vyrai nuo 21 iki 45 metų amžiaus. Vak. Vokietija turės apie 500.000 kariuomenės 1958 metais.

* Lenkų džaso orkestras, 40 vyrų, davė koncertą Varšuvos Kultūros Rūmuose. Kaip žinome, bolševikai iki šiol tvirtino, kad "džasas tai amerikiečių barbarizmas", dabar gi ėmė ir patys tuo "barbarizmu" užsikrėtę kaip ir daugeliu kitų dalykų.

* Indijoje nužudyta "banditų karalienė", 25 metų buvusi šokėja, kuri vadovavo banditų gaujai, terorizavusiai centrinę Indiją pastarusius penkis metus. Būdamą šokėja ji įsimylėjo banditų vadą, už kurio vėliau ištekiėjo. Kai vadas žuvo kovoje su policija, ji perėmė tos bandos vadovavimą. Ją nušovė kitos bandos banditai.

* Sicilijoje du jauni ūkininkaičiai dvikovoje norėjo išspręsti, kuris iš jų turi vesti vietos gražuolę. Deja, abu vienas kitą taip sužeidė, kad ligoninėje abu ir mirė. Gražuolė liko trečiam...

* Spėjama, kad rusų povandeninių laivų esama Viduržemio jūroje. Britų laivai specialiais prietaisais identifikavo nežinomus laivus po vandeniu.

* Čekoslovakijoje, Vengrijoje bei Lenkijoje nuo 1954 metų balandžio mėnesio paskleista balionais apie 250 milijonų atsišaukimų bei laikraščių. Balionai buvo paleisti iš Vakarų Vokietijos Laisvosios Europos Radio. Kiekvienas balionas paneša nuo 2 iki 7 svarų krovinių ir skrenda 18.000 pėdų aukštyje.

* Uosto darbininkų visuotinas streikas Australijoje, trukęs apie 3 savaites, baigėsi darbininkų pralaimėjimu. Streikas padarė Australijai daug nuostolio dėl neiškrautų ir laiku nepakrautų laivų.

* New South Walse bei Queenslande nepaprastai smarkus lietus patvindė upes ir išsiveržęs vanduo padarė daug materialinių nuostolių. Taip pat prigėrė keletas žmonių.

* Pietų Australijos Gamintojų Sąjungos pirmininkas pareiškė, kad tūkstančiai Amerikos firmų nori investuoti savo kapitalus Australijoje.

MELBOURNO LIETUVIŲ TEATRO

Gastrolės Adelaidėje

1956 m. kovo mėn. 2 d. Australia Hall,
Angas str. 8 val. vak.

Petro Vaičiūno

TUŠČIOS PASTANGOS

4 veiksmų komedija

Režisorius: G. Gaslūnienė.

Dekoracijos: A. Vingio

Dalyvauja: V. Baltutyte, A. Bulkaityte, D. Dimindavičiūtė, V. Himelrichaitė, I. Kaldytė, A. Rubazevičiūtė, I. Verbylaitė, P. Baltutis, V. Baltutis, V. Bosikis, A. Dimindavičius, V. Lazauskas, P. Malkauskas, H. Paškevičius, P. Platakis.

Rež. padėjėjas — Petr. Baltutis.

Bilietai po 8, 7 ir 6 šil. gaunami sekmadi. bažnyčios salėje ir vaidinimo dieną prieėjimo.

Lietuviai Sibire

Mūsų tautiečiai ir ten mini tautines šventes
Lietuviai Intos stovykloje

Be anksčiau skelbtųjų, čia duodamas naujas sąrašas mūsų tautiečių, sutiktų Intos stovyklose, apie kuriuos parnešė žinių grįžusieji į Vakarus buv. karo belaisviai. Intos stovykloje, grįžusiųjų vokiečių teigimu, kiek jie atsimena, buvo ar dar tebėra laikomi šie mūsų tautiečiai:

ANDRIŪNAS — nubaustas 10 metų ir jau paleistas, BANYS, Vincas — nubaustas 10 metų ir jau paleistas. Vytautas BASIUKAS — nubaustas 10 metų ir jau paleistas, Jonas BAUBLYS — nubaustas 10 m., jo tėvas sušaudytas 1945m., BUTENAS — nubaustas 25 metams, DŪDA — nubaustas 10 metų, jau paleistas. Antanas JAKŠTAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, Aleksas JANULIS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, JASIULIONIS — nubaustas 10 metų, Alfonsas IESMANTAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, JURGELAITIS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, JURKŠAITIS — nubaustas 10 metų, Algis KAPTURAUSKAS — nubaustas 25 metams, kun. KARVELIS, KAVALIAUSKAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, KUKUŠKA — nubaustas 15 metų, Algis LABUNSKAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, Juozas LASAVIČIUS (ar Lesavičius) — nubaustas 25 metams, Jonas LUKOŠIUS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, MALAŠAUSKAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, MASLAUSKAS — nubaustas 25 metams, gydytojas MATUTIS, jau paleistas, MATINKONIS — nubaustas 25 metams, jau paleistas, Aleksas MATULAITIS, buv. eiguyls — nubaustas 10 metų, MIŠKINIS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, MIŠKINIS (buv. mokytojas) — nubaustas 10 metų, MIŠKINIS — nubaustas 25 metams, gydytojas (?) MOLIS — nubaustas 25 metams, mirė 1955 m. rugsėjo mėnesį, NAVICKAS — nubaustas 25 metams, Juozas NATKEVIČIUS, inžinierius — nubaustas 25 metams, žmona Emilija, bet jos buvimo vietos grįžusieji nežino, Povilas POŠKA — nubaustas 25 metams, Povilas RIAUBA — nubaustas 25 metams, RICHARDAS — nubaustas 25 metams, RUKŠA — nubaustas 10 metų, jau paleistas, RIMKUS — nubaustas 10 metų, Stasys SAKALAUSKAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, SIMANAVIČIUS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, Vytautas STALIERIŪNAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, SONGAILA — nubaustas 10 metų, jau paleistas, STANKEVIČIUS — tiek

težino, kad buvo minimojų stovykloje, smulkesnių duomenų neatsimena, STANKONAS — nubaustas 10 m., jau paleistas, Povilas ŠIMELIONAS (senas) — nubaustas 25 metams, sesuo JURKEVIČIENE, Ona, gyvena New Yorke, Antanas ŠIMKUS — nubaustas 25 metams, jau mirė, TOMKONAS (ar TONKONAS) — nubaustas 10 metų, jau paleistas, ULICKAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, VAITKUS — nubaustas 25 metams, VALAITIS — nubaustas 25 metams, buvęs artistas VARNAS — nubaustas 25 metams, Leonas VARNAS — nubaustas 25 metams, VITKUS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, ŽAGŪNAS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, ŽEMAITIS — nubaustas 10 metų, jau paleistas, Antanas ŽEMAITIS — nubaustas 25 metams, kelis kartus buvo pabėgęs iš priverčiamojų darbo stovyklos. Labai išvargintas dėl nuolatinio tardymo, ŽVIRBLIS — nubaustas 25 metams.

VLiko Informacinė Tarnyba prašo žemiau išvardintus asmenis kreiptis į ELTĄ, 14b) Reutlingen, Gartenstrasse 5, W. Germany, svarbioms žinioms apie artimuosius bei namiškius gauti:

CIBULSKIENE, Antano žmona, GREBLIAUSKIENE-GREBLIONIENE Veronika, JEŠELSKIS, Bronislavas, gimęs 1924 m., ILGAUDAS, Jonas, Colorado, ieško brolio Jokūbas, MARIONIS, Stasio brolis, TUNKONAI, Povilas ir Petras, Mykolo sūnūs.

Grįžusiųjų daugelio nuomone, tie iš 1941 m. išvežtųjų mūsų tautiečių, kurie išliko gyvi ligi šiol, reikia tikėtis, išliks ir toliau, nes patį sunkiausią tremties periodą jau yra išgyvenę. Į Sibirą ištremtieji mūsų tautiečiai lietuvių tautines šventes švenčia atsidėję ir darbo vergų stovyklose — žinoma, kiek tenykštės sąlygos leidžia. Kai kurie vokiečiai iš Vorkutos parsivežė net Aušros Vartų paveikslėlius, kuriuos gavę iš lietuvių dvasininkų. Turimomis žiniomis, esąs gyvas ir vysk. Ramanauskas, ir visa eilė kitų mūsų tautiečių. Panevėžietis prekybininkas Barisas jau esąs grįžęs į tėvynę. Apie jį kai kuire pabėgėliai atsiliepią ypač šiltai, nes jiems padėdavęs kuo galėdavęs. Tarp paleistųjų į Vokietiją yra ir š. m. sausio 16 d. į ją atvykęs leit. Jonas JANČYS, kurį su kitais švedai buvo išdavę Sovietams. Tuo būdu jau yra grįžę į Vakarus 3 buvusieji švedų išduoti su kitais pabaltiečiais mūsų kariai.

PJT ŽYGLIAI RYŠIUM SU EDENO — EISENHOWERIO DEKLARACIJA

Ryšium su sausio 30 — vasario 1 d. įvykusia Washingtono D. Britanijos Ministerio Pirmininko A. Edeno ir Užsienio Reikalų Ministerio S. Lloyd'o viešnage pas prezidentą Eisenhowerį ir Amerikos-Britanijos vyriausybės galvų svarbiais politiniais pasikalbėjimais, Pavergtųjų Jungtinių Tautų vardu jų Bendrųjų Reikalų Komitetas įteikė atitinkamus dokumentus Valstybės Departamentui ir Edenui bei Lloyd'ui per D. Britanijos Ambasadorių Washingtono. Be to, PJT Bendrųjų Reikalų Komitetas vasario 1 d. Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos vardu pasiuntė į Washingtoną Edenui telegramą, atkreipiančią dėmesį į šių valstybių gyvybinius reikalus. Telegrama pažymi, kad Edenas savo pasitarimuose su JV valstybės vyrais palies ir taiką kludančias priežastis ir pastarosios sovietų politinės ofenzivos sudarytą naują padėtį. Telegrama akcentuoja, kad šio D. Britanijos ir JV vyriausybės galvų susitikimo proga turi būti panaudota atsverti dabartinei sovietų propagandai pavergtuose kraštuose, kad jų likimas Vakarams jau neberūpės, kaip tatau parodžiusi Vakarų laikysena Ženevos konferencijoje, iš jos darbotvarkės išleisus pavergtųjų valstybių klausimą, taip pat 4 sovietinių marionečių priėmimas į Jungtines Tautas. Telegrama prašo Edeno-Eisenhowerio susitikimo proga pakartoti 1954.5.23. Churchillio-Eisenhowerio jungtinį pareiškimą, kad D.

Britanija ir JAV niekada nesutiks dalyvauti susitarime, kurie įtvirtintų ar pratęstų sovietų užgrobtųjų Centro ir Rytų Europos valstybių pavergimą. Telegrama įtaigoja papildomai deklaruoti, kad sovietų pavergtųjų kraštų išlaisvinimas yra ir pasiliks vienas iš pagrindinių Vakarų Galybių tarptautinės politikos uždavinių. Tatau eina ne tik iš karo meto ir pokario susitarimais šioms valstybėms garantuotų teisių, bet ir iš Vakarams būtinos šaltos karo kontrolizacijos. Telegrama tatau nurodo, kad tik pavergtųjų tautų rezistencija pavergėjui sulaukė jį per pastaruosius keleris metus nuo naujos agresijos Europoje. Pavergtųjų tautų ryžtas atgauti laisvę tebėra nepalaužtas, nors jų pasitikėjimas Vakarams yra nuolat gniuždomas. Jų pasitikėjimas reikia sustiprinti. Todėl Didžiosios Demokratinės Galybės privalo žodžiais ir veiksmais pavergtosiems kraštams parodyti, kad jie nėra apleisti ir kad yra siekiama neteisė pašalinti. Telegrama pabrėžia, kad PJT, kaip teisėta pavergtųjų valstybių atstovybė, jaučiasi įpareigota šauktis į Vakarų Galybes, kad jos visomis įmanomomis priemonėmis spautų pavergtųjų valstybių laisvės ir nepriklausomybės atstatymą, be kita ko reikalaujama sudaryti sąlygas laisviems ir nesuklastotiems rinkimams tuose kraštuose įvykdyti. Lietuvos vardu telegramą pasirašė Lietuvos PJT Pirmininkas V. Sidzikauskas. Nors apskritai Edeno-Eisenhowerio vasario

Derybos su Sovietais

Min. St. Lozoraitis "Baseler Nachrichten", paprašytas, paskelbė straipsnį, kuriame rašoma:

Nors Ženevos užsienio reikalų ministerių konferencijos padariniai buvo visiškai neigiami, ji, be abejo, buvo svarbiausias pereinamųjų metų politinis įvykis. Reikia manyti, kad jos pasėkos bus žymios taip pat ir šiais metais.

Paskutinės Ženevos konferencijos reikšmė, mūsų nuomone, glūdi visų pirma dviejuose punktuose, kurie konferencijos proga paaiškėjo daugiau, kaip kada nors anksčiau. Konferencijos eiga parodė dar kartą, kad nėra jokio galimumo taikingų derybų keliu išspręsti su Sovietais bet kuriuos tikrai esminius klausimus, einant laisvės bei teisingumo dėsniams, kuriuos civilizuitasai pasaulis laiko tarptautinio sugyvenimo pagrindu. (Baltijos valstybių laisvės ir nepriklausomybės atstatymas priklauso nuo tų klausimų, kurie privalo būti kalbamų dėsnių dvasioje išspręsti). Antra, konferencijos rezultatai rodo, jog ta politinė atmosfera, kuri kelis mėnesius buvo laikoma "Ženevos dvasia", tikrumoje nebuvo niekas kita, kaip laikinas Sovietų taktikos pakeitimas, neliečiąs pagrindinių tikslų, kurie buvo nustatyti pirmais bolševikų revoliucijos laikais, kurie yra nepakeičiami, nėra pasikeitę ir nebus pakeisti.

Sov. S-gos laikysena antroji Ženevos konferencijoje daug kam sudarė "apsivylimą". Mes manome, kad tokia pažūra yra pagrįsta klaidingų padėties įvertinimu. Kad konferencijos rezultatas buvo neigiamas, tai buvo matyti iš anksto. Nes tikrumoje Sovietai niekad nemanė sutikti su Vokietijos suvienijimu, ir, būtent, dėl eilės priežasčių, kurių mes čia paminėsime tikrai svarbiausias: 1) Sovietai nuo pat pradžių jų revoliucijos siekė tokios padėties, kurioje yra dabar Vokietija, žymioj daly rusų de facto okupuota; to siekdami, Sovietai turėjo prieš akis tą faktą, kad Berlynas jau vieną kartą Septynerių metų kare, nors ir trumpam buvo rusų okupuotas. 2) Bolševizmo išplėtimo į visą pasaulį planuose, kurie Sovietų vyriausybei visados aktualūs, Vokietijos subolševikinimas yra vienas svarbiausių etapų augščiau paminėtam galutiniam tikslui pasiekti. Šitokiomis aplinkybėmis negalima laukti, kad Sov. S-ga taikingų derybų keliu atsakyty nuo tos galingos pozicijos Vokietijoje, kurią ji mažesnėj daly pasiekė pati, o didesnioj — gavo dovanų iš savo sąjungininkų. 3) Toliau reikia spėti, jog tuo klausim

mu Sovietų politikai turi svarbos viena ypatinga aplinkybė, į kurią tačiau Vakarai nėra atkreipę jokio dėmesio. Būtent, kad Sovietų reikalauta ir gauta demarkacijos linija tarp jų užimtos Vokietijos dalies ir laisvosios Vokietijos eina maždaug taip, kaip prieš daug šimtmečių ėjo linija, kuri skyrė slavų gyvenamąsias sritis nuo germaniškųjų. Iš to matomas Maskvos siekimas atstumti vokietybę kaip galima toliau į vakarus.

Galop, prisideda dar tas strateginis momentas, kad vykdydama savo ekspansiją, Sov. S-ga, pastaraisiais laikais vartoja naują manevrą. Būtent, tais atsitikimais, kai ji negali visiškai užimti kokios valstybės ir stengiasi tą valstybę padalinti pusiau, sudaryti joje "prietilų", iš kurio būtų galima vėliau, tinkamu momentu, tęsti komunizmo brovimąsi pirmyn karinėmis ar subversyvinėmis priemonėmis. Tokius komunizmo "prietilčius" Sov. S-ga turi dabar Vokietijoje, Korėjoje ir Vietname.

Yra aišku, kad dabartinis Sovietų viešpatavimas Rytų Vokietijoje nėra užbaigta akcija, bet tikrai toli siekiančios ir pasauliniu mastu apskaičiuotos akcijos pradžia. Kremlius laiko dabartinę padėtį Vokietijoje tik pereinamąja stadija. Ir jeigu ji paliktų dar daugelį metų, tai jokių būtų nereikštų, kad sovietai atsistato nuo visos Vokietijos užvaldymo. Sovietai tam tikromis aplinkybėmis gali savo pagrindinius planus atidėti, bet jie nuo jų niekad os neatsisako. Tinkamam momentui atėjus, net dešimtmečiams prasliskus, jie tuos planus atgaivins iš turimos užmiršties ir ims juos juo griežčiau ir brutališkiau vykdyti.

Visi šitie klausimai gali ir privalo būti išspręsti, ir būtent, darant nuolatinę bei metodingą spaudimą į Sovietų S-gą.

Vadinama "naująja taktika" Sovietai siekia privesti Vakarus prie moralinio, politinio ir karinio nusiginklavimo bolševikų smurto politikos atžvilgiu. Šitos politikos akivaizdoje Vakarų tautos privalo sustiprinti solidarumą tiek savo tarpe tiek pavergtuos Rytų ir Centro Europos tautoms, ir galų gale griežtais — veiksmais ir žodžiais — pradėti kurti Europos Federaciją. Tik šiuo keliu eidami, Vakarai įgys jėgą, būtiną santykiuose su Sov. S-ga. Ir tik šitas kelias gali atvesti ir atves prie Europos paliosavimo nuo Sovietų grėsmės ir prie tarptautinės tvarkos atstatymo visame pasaulyje.

KITI APIE MUS

"The New York Times" išsispausdino iš Londono perduotą UP žinią apie Vilniaus radijo kvietimą "lietuvius, besislapstančius nuo Antrojo Pasaulinio karo pabaigos, pasiduoti sovietiniams saugumo organams." "The New York Times" nurodo, kad šis radijo skelbimas buvo pagarsintas vos praėjus dienai, kai buvo pašalintas M.

1 d. paskelbtoji jungtinė deklaracija žymi Jungtinių Valstybių ir D. Britanijos pažiūrų tam tikrą kompromisą ir gal todėl šioje juodviejų deklaracijoje pasigendame to aiškumo, koks buvo Baltųjų Rūmų gruodžio 30 d. pareiškime, — kad sovietų pavergtųjų kraštų išlaisvinimas yra ir pasiliks vienas iš pagrindinių JAV politikos tikslų, — vis dėlto ir Edeno-Eisenhowerio jungtinė deklaracija yra įtraukta Churchillio-Eisenhowerio 1954.6.23. jungtinis pareiškimas, yra prisiminta, kad vien Europoje dešimties buv. laisvų valstybių apie 100 milijonų gyventojų priversti dirbti sovietų šlovei ir didybei, taip pat deklaracija pabrėžia, kad Atlanto, Jungtinių Tautų ir kitų panašių chartų principai D. Britanijos ir Jungtinių Valstybių politikoje yra daugiau kaip vien doktrina, kad tai yra D. Britanijos ir JV vidus ir užsienio politikos faktinės gairės.

Vt. Vt.

Gedvilas. Panašią žinią perdavė prancūzų "Le Temps" ir visa eilė Europos radiofonų ir laikraščių. Vokiečių, amerikiečių ir kitų tautų spaudoj rašoma, kad ir švedų partijos organe, dienraštyje "Nya Pressen" Suomijoje, kad Lietuvoje dar turi būti partizanų, jei jie buvo paskatinti pasiduoti komunistinės valdžios organams ir buvo jiems priminta amnestija. Tačiau kiti samprotauja dėl to skirtingai. Šveicarų "Neue Züricher Zeitung" taip pat reiškia įsitikinimą, kad Lietuvoje tebėra gyvas pogrindis. Helsinkyje leidžiamas "Helsingin Sanomat" 1956.I. 23d. įsidėjo žinią, kad Lietuvoje dar vis pasirodo partizaninių reiškinių, nors sovietinė vyriausybė yra paskelbusi partizanams amnestiją. Kad Gedvilas buvo atleistas, laikraščio nuomone, priežastis ryšium su komunistų partijos kongresu reikia ieškoti partinėje politikoje. Gedvilas tėra tik pirmasis aukštas komunistinis vyriausybės pareigūnas, kuris prieš partijos kongresą buvęs atleistas iš eitujų pareigų.

Ne tuo esame turtingi,
ką turime,
bet tuo, ką duodame.
Aukokime lietuvių namams!

NUSODINTAS GEDVILAS

Jau rašėme, kad pastatytas Lietuvai vyriausybės pirmininkas Mečišlovas Gedvilas sausio 16 d. paskelbtas atleistas. Jo vietoj ministeriu pirmininku paskirtas Motiejus Šumauskas, buvęs paskutiniu laiku Lietuvos kom. partijos centro komiteto sekretorius.

Priežastis, kodėl Gedvilas nuimtas, nepaskelbta. Nepaskelbta nė kokias pareigas dabar duos Gedvilui.

Reuterio agentūra spėja, kad tai padaryta ryšium su partijos rengiamu Maskvoje suvažiavimu vasario 14 d. Panašiai prieš mėnesį nuimtas ir Uzbekistano (vidurinėje Azijoje) vyriausybės pirmininkas. Tai buvo padaryta tuojuo po to, kai ten atsilankė min. pirm. Bulganinas ir partijos sekretorius Chruščiovas. Prie Reuterio aiškinimo tenka pridėti, kad Chruščiovas buvo atsilankęs ir Rygoje, pasiekęs iki Šiaulių ir pareiškęs didelį nepasitenkinimą Lietuvos ūkio nepajėgumu.

Atleidimo priežastis plačiau aiškina H. Schwartzas (NYT). Tai esąs Maskvos nepasitenkinimas. Maskva buvo nepatenkinta Lietuvos ūkine ir politine padėtimi, — rašo Schwartzas. — Pereitų metų Lietuvos derlius buvo nepatenkinamas. Iš dalies dėl blogo oro. Javų gamyba, kurią taip skelbė Chruščiovas visoje Sovietų Sąjungoje, Lietuvoje nepasisekė, nors javam skirta žemė buvo labai išplėsta.

Patekusi į Maskvos kontrolę 1940, o paskui vėl antrojo pasaulinio karo pabaigoje, Lietuva nėra pakankamai su sovietinta Maskvos akimis.

Nuo 1945 m. rusai gabenami į Lie-

tuovą, o lietuviai deportuojami.

Dėl Lietuvos politinės padėties, kiek ji paskutiniomis mėnesiais atsispindi sovietinėje spaudoje, galima teigti:

* Ten tebėra stiprus "buržuazinis nacionalizmas", t.y. siekimas Lietuvai nepriklausomybės ir pasipriešinimas sovietiniam režimui.

* Kolektyviniai ūkiai Lietuvoje veikia labai skurdžiai. Ūkininkai suvartoti kolchozus tik prieš keleris metus ir, kaip sovietinė spauda vadina, rodo "mažai darbo drausmingumo".

* Katalikų bažnyčia tebeturi didelę įtaką Lietuvos žmonėms, neišskiriant jaunimo. Katalikų bažnyčia sovietinė valdžia laiko vienu iš pikčiausių sovietinio režimo priešų, dėl to deda didelių pastangų sunaikinti jos įtaką šiame tradiciniame katalikiškame krašte.

* Tebetrunkančios nepriklausomos dvasios ženklas Lietuvoje buvo dabar Vilniaus universiteto studentų grupės tarpe pasirodęs ranka rašytas laikraštis "Fygos lapas", kuriame jie paskelbė "vulgarias dekadentiškas" eiles. tokios nepriklausomos pastangos yra sunkiai įmanomos kur kitur Sovietų Sąjungoje.

Esą Gedvilo pašalinimas iš ministerių pirmininkų turi reikšti, kad jis nebus išrinktas į kom. partijos centrinį komitetą vasario suvažiavime (ten jis buvo tik kandidatas, kuris neturi balsų).

Tokie persitvarkymai turį reikšti partijos apsisvalymą.

BOLŠEVIKINĖ ELEKTRIFIKACIJA

LNA — Didžiausias ateinančių penkerių metų užsimojimas Lietuvoje yra Kauno hidroelektrinės statyba. Tačiau ji kaip ir daugelis kitų stambesniųjų įmonių, net ir formaliai nepriklausys Lietuvai: ją stato ir šeiminkauti rengiasi sovietinė Elektros (Malenkovo) ministerija.

Numatoma, kad šią elektrinę pastatys, bus galima aprūpinti elektra 500 Lietuvos kolūkių, t.y. beveik trečdalis visos Lietuvos. Tačiau kaip kolūkių elektrifikacija atrodo praktikoje, ryškiai aprašo Jonas Šimkus, 1940 metais buvęs "Tarybų Lietuvos" redaktorius.

Prie Drūkšės ežero, Gudijai priskirtoje teritorijoje, 1953 metais buvo atidaryta nauja hidroelektrinė, iš anksto pakrikštyta "Tautų Draugystės" vardu.

Mat, ji skirta naudotis trijų respublikų kolūkiams: vienas gudų, vienas latvių ir vienas Lietuvos pusėje (Adomo Mickevičiaus vardo kolūkis, Dūkšto rajone; jo centras Gaidėje). Visų trijų jėgomis hidroelektrinė buvo ir statoma. Štai ką A. Mickevičiaus ko-

lūgio pirmininkas Ivanovas papasakojo Jonui Šimkui:

"... į elektrinės statybą investuotas nemažas kapitalas, kuris buvo paskelbtas iš valstybės. O skola — ne žaidimas, ji savaime neužgyja: dabar iš kolūkių sąskaitos sistemingai nubraukiamos stambios pinigų sumos skoloms padengti. Kolūkis atsiduria dideliuose finansiniuose sunkumuose. Patsitaiso ir taip, kad nėra iš ko keletą kilogramų vinių nusipirkti. Toji elektros energija, kurios gausiai duoda hidroelektrinė, neišnaudojama. O neišnaudojama ji todėl, kad kiti kolūkiai jos neima. Neima dėl to, kad nėra kompaktiškų gyvenviečių, kad brangiai kainuoja elektros laidų nutiesimas į kiekvieną vienkiemio namą, kad atskiri kolūkiai neturi lėšų nusipirkti elektrifikuotoms mašinoms ir t.t. Tokiu būdu, geras sumanymas pastatyti hidroelektrinę... susiduria su tokiais sunkumais, kurie kliudo kolūkiui sėkmingai vystytis ir kartais sukelia desperatiškas nuotaikas kolūkių vadovams ir artelių nariams."

Kas žadama išleisti okupuotoje Lietuvoje

Jieva Simonaitytė, ilgą laiką sunkiai sirgusi, dabar gerokai pasitaisyti ir baigusi rašyti "Karaliaus Viliaus" II dalį. I dalis buvo išleista dar nepriklausomybės laikais. Dabar žada išleisti abi dalis kartu.

V. Mykolaitis-Putinas vis dar nebaisė "Sukilėlių" romano I dalies. Romano tema iš 1861-64 metų įvykių.

Žada išleisti Brooklyno "Laisvės" redaktoriaus Rojaus Mizaros romaną "Okanos" ir "pažangaus Amerikos lietuvių" Gurbo karikatūrų rinkinį.

Iš naujo leidžiamas Juozo Paukštelio romanas "Kaimynai". Pirmoji jo laida buvo išleista nepriklausomybės laikais.

Iš senųjų (mirusių) autorių žada vėl išleisti Maironio, Vaižganto ir taip pat Vinco Krėvės kūrinių. Visa tai esą įtraukta į dabar Lietuvoje vienintelės leidyklos (valstybinės) šių metų planą.

Esą ruošiamasi leisti lietuvių liaudies meno albumai, būsią keliolika tomy ir leidimas užtruksiąs keletą metų. Du pirmieji tomai su audiniu, medžio drožinių ir gyvenamųjų namų ar-

chitektūros pavyzdžiais jau esą baigiami ruošti spaudai. Ta proga prisipažįstama, kad ligšioliniuose geresniuose leidiniuose esama trūkumų, nes nevisada gerai jie paruošti ir padaryta klaidų. Žada geriau atlikti parengiamuosius darbus. (Nemini tačiau geresniųjų leidinių, popierio kokybės, spausdinimo ir ypač įrišimo labai ryškūs trūkumai). LNA

Ministerijų gausumas

LNA — Lietuvoje steigama dar viena "Sąjunginė-Respublikinė" ministerija — Popierio ir medžio perdirbimo. Dabar Lietuvoje bus iš viso 26 ministerijos. Be to, apie 18 centrinių Sovietų Sąjungos ministerijų turi Lietuvoje savo atstovybes arba ir įstaigų tinklus, nepriklausančius Vilniaus ministerijoms.

Šalia 26 ministerijų dar yra du ministerijų rango komitetai: Valstybinio Plano ir Valstybės Saugumo. Abu komitetai ir 22 iš 26 ministerijų faktiškai yra Maskvinių atitinkamų komitetų

ŠIANDIENIS MASKVOS VAIZDAS

RAŠO "THE SYDNEY MORNING HERALD" red. H. G. KIPPAX

Maskva, šis pilnas priešingumų didmiestis, kuriame gyvena apie 7 milijonai žmonių, kur vasarą esti australiški karščiai, o žiemą temperatūra nukrinta iki 50 laipsnių žemiau nulio — šiandien yra Sov. Rusijos imperijos sostinė, jėgos simbolika, komunizmo tvirtovė, parodų laukas. Čia žmonės kantriai laukia eilės prie tramvajų ir autobusų, čia tūkstančiai gamybai ir komunizmo laimėjimams pavaizduoti diagramų ir plakatų kabo ant namų sienų.

Miestas, kuriame vasaros metu vargingai apsirengusios moterys, kurių blogai pasiūtos suknelės kašuoja gerą skalbimo mašiną, o krautuvėje išstatyta radiograma — 4 cilindrių automobilį... Vakaruose.

Čia lygybės principas pritaikytas darbe, ir moterys prie statybų su šūpėle ir kirstuvu, įrankiais, kokius ir rankas Vakaruose ima tik tvirti vyrai, dirba greta raumeningų spartuolių.

Čia monumentalūs kelių augštų pastatai kyla šalia senų lūšnų ir puikūs bulvarai kerta sauras suirusias gatvikes.

Čia didžiausioje Rusijos krautuvėje — valstybinės prekybos namuose — jūs galite pirkti viską, pradedant automobiliu ir baigiant adata, žinoma, jeigu tokių prekių tuo metu yra krautuvėje, jeigu jūs pajėgūs tai įpirkti, ir jeigu jūs suspėjote pirmuoju atsistoti eilėje.

Sverdlovo parkas

Tai yra vienas įdomiausių Maskvos parkų. Čia skiria pasimatymus jauni

Žada mokyti iš Amerikos

Pernai pavasarį lankėsis su ekskursija Sovietų žemės ūkio ministro pavaduotojas Mackevičius, paskui paskirtas ministru, pasakoja žemės ūkio specialistams, ko jis pasimokęs iš Amerikos. Lietuvai tas jo pasimokymas taip pat kaštuos. "Pergalėje" (1955m. Nr. 11, 96 psl.) J. Šimkus rašo: "Drg. Mackevičius pareiškė, kad ateityje žemės ūkio mašinos būsiančios gaminamos specializuotai, t.y. atskirai kiekvienai respublikai, kiekvienai sričiai, jeigu jų gamtinės sąlygos yra skirtingos. Pavyzdžiui, savieigis kombainas, kurių nemaža buvo prisiūsta į Pabaltijį, savęs nepateisino ir jis visiškai dabar išimamas iš apyvartos Pabaltijoje respublikose."

Vien Lietuvoje kobainų skaičius minimas 1.150. Už juos reikėjo užmokėti. Dabar, jiems "savęs nepateisinus" (ne veltui žmonės pamatę kombainą atvažiuojantį sakydavo "badas atvažiuoja!") jie išimami iš apyvartos ir bus atsiūstos kokios nors naujos mašinos, už kurias reiks mokėti. (LNA)

Geografija rusų kalba

Valstybinė geografinės literatūros laidykla Maskvoje rusų kalba išleido knygą apie Lietuvą "Litovskaja SSR". Toje 400 psl. knygoje rašoma apie Lietuvos gamtines bei klimatinės sąlygas, apie gyventojus, kultūrą, energetinius išteklius, praeitį ir ūkio istoriją. Vyr. redaktorius — St. Tarvydas (geografas, baigęs VDU Teol.-Fil. fak.), kiti redaktoriai — K. Bieliukas, J. Bulovas (istorikas) ir Komaras (geografas). Vakaruose knyga dar negauta. (LNA)

Seniai žadamasis degamųjų dujų tiekimas Vilniaus miestui įtrauktas į šeštojo penkmečio planą. Turi būti nutiesti vamzdžiai į Ukrainą, iš kur Vilniui žadamos tiekti natūralinės dujos. Tuo tarpu dar nekalbama, kad bus pradėtas rengti dujovamzdžių tinklas pačiame mieste. (LNA)

bei ministerijų padaliniai. Valstybės Saugumo komitetas (KGB) įkurtas 1954 metais vietoj anksčiau buvusios ir 1953 metais (Berijos laikais) su Vidaus Reikalų Ministerija (MVD) sujungtos Valstybės Saugumo Ministerijos (MGB) pakaitalas. Lietuvoje to komiteto priešakyje yra Kazimieras Liaudis (Liaudanskis), kilęs nuo Baisogalos, nepriklausomybės laikais gyvenęs Sovietų Sąjungoje, kurį laiką buvęs Sovietų Sąjungos Rytų Laivyno politiniu komisaru.

raudonosios armijos karininkai su nepilnametėmis savo draugėmis naktimis, o aplinkui viešbučiai, kavinės, gėlių pardavėjos, batų valytojos, ledų pardavėjos, automobilių kauptuvės, policininkų garsios pastabos nesilaikantiems eismo taisyklių.

Tai yra taip pat centras, kur su automobiliais sukiojasi ne tarnyboje esą šoferiai, vežą keleivius už pusę taksistams nustatytos kainos, kur "juodosios" rinkos apskūrus prekiautojai tamsiose gatvelėse atlieka įvairias "biznio" operacijas greit ir be ginčų, kur prostitutės išėina į gatves juoda nakčiai nusileidus.

Aš stoviu čia karštą rudenio popietę ir man sovietinis vadovas aiškina, kad Maskva šiandien turi 30 teatrų, kurių 24 dramos, 4 muzikiniai, 2 lėlių. Jis man aiškina, kad Maskvoje yra 50 kino teatrų... Bet kokie apšepę promus praeinantys žmonės... Jų drabužiai visai sudėvėti. Iš tolo jie atrodo ištisas spalvų žaismas. Bet kai priartėja, pamatai, kad tie drabužiai yra nušūre ir labai nešvarūs. Praeina brilljantiškų spalvų drabužiais tadžikai, uzbekai, bet ir jų drabužiai persunkę prakaito riebalais ir atrodo tarsi būtų tepalu ištepti. Drabužiai žmonių, kuriuos matome gatvėje, yra masinės gamybos, blogai pasiūti. Moterų suknelės nublukusių ir dar labai blogai suderintų spalvų. Batai prastos odos ir visi vienokios fabriko gamybos, dažnai taip nudėvėti, kad kulnų nebelikę.

Veidai

Kartais skubančios, visada skubančios, minios veiduose pamatai simpatingų, kartais labai atšaurių bruožų. Dažniausiai tačiau pastebimas bukmis ir apatiškumas, gal būtų, charakteringas visiems slavams — melancholijos ir blausumo mišinys.

Maskvoje gatvės švarios, nėra šiukšelių. O tai todėl, kad švaros gatvėse ir parkuose žiūri specialiai tam skirtos moterys, kurios, su šluota ir krepšiu rankose, apsiavusios suplyšusiais batais, nudėvėtais dulkinais drabužiais, suvargusios išvaizdos, rankoją krantinčius medžių lapus ar šiaip šiukšles, šlavinėja visą laiką. Be to, čia retai kas numeta cigaretės nuorūką, nes maskviečiai gatvėje tik retas rūko. Niekas čia nesinešioja laikraščių, nes juos nusipirkę (o tai norint padaryti, reikia stovėti eilėse krautuvėse), skuba į namus.

"Disciplina, kantrybė, laukimas eilėse, skubėjimas, skurdūs apšepę drabužiai — charakteringa šiam didmiesčiui. Ir visa tai begalo nuobodu", — rašo Kippax.

ELTOS kronika

* Naujoji VT pirmininkė A. Devenienė 1956.1.28 atvyko į savo paskirties vietą ir pradėjo eiti pareigas. Ją pasitiko VT nariai ir VT bendradarbiai.

* Pavergtųjų Europos Tautų Bendrųjų Reikalų Komitetas nutarė savo veiklą praplėsti, plečiant turimas įstaigas ir steigiant naujas. Netrukus Paryžiuje bus įsteigtas PET Seimo europinis sekretoriatas, o New Yorke esantis bus žymiai praplėstas.

* Lietuvių spaudoje duodamas tinkamas atsakymas Michailovo komitetui į jo kvietimą ir lietuvių "grįžti namo". Pažymima, kad lietuviai ir neraginami patys grįžti į savo tėvų žemę, kai tik iš jos išsinešdins okupantų kariniai daliniai su MVD, milicija ir kitais okupacijos atributais. Okupantai paskatinti pirmoj eilėj grąžinti iš Sibiro ištremtuosius, leisti sueiti į draugę išsklaidytoms šeimoms ir t.t.

Kai kur Vokietijoje praskisverbę agentai pradėjo vaikščioti po namus, atnešdami juose esantiems mūsų tautiečiams artimųjų laiškus ir raginimus "grįžti namo". Tačiau aplankyti visur jiems duoda "tinkamą atkirtį": vienur juos įdavė policijai, kitur, davę antausių, išmetė pro duris, o trečiuo prašė daugiau jų nebekankinti savo klastingais įtaigojimais, tartum lietuviai būtų jų piliečiai. Gaunamus iš komiteto pranešimus bei laikraštką vieni degina, o kiti pasiuonia atgal, prašydami daugiau jo nebesiuntinėti.

Karpackis, vogęs užsieniečių kartotekas ir perteikęs jas Michailovo komitetui, gyvena Muenchene-Obermenzinge.

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

APIE LIETUVIŲ MOTERŲ TAUTINIUS RŪBUS

Moterys rengėsi skirtingai kiekviena Lietuvos dalyje, bet bendrai įvairumas yra begaliniai didelis. Apie "uniformą" negali būti kalbos, nes ir senovėje kiekviena rengėsi pagal savo skonį. Bet taip jau išėjo, kad vienos srities rūbai skyrėsi nuo kitų tuo, ko kitur nėra, ar tai būtų bendras spalvų suderinimas ar charakteringi tai apylinkė raštai. Maišant atskiras rūbų dalis iš visų Lietuvos kampų, tik sunaikinamas jų būdingumas, nuo kurio dažniausiai ir priklauso grožis. Ne taip svarbu ko sudėtingiausi raštai, kaip svarbu, kad pats rūbų tipas ir atitinkamas spalvų derinimas būtų išlaikyti, kad rūbai būtų pasiūti pagal apylinkės modelį ir tiktų tai, kas dėvi.

Dažnai yra klausiama ir abejojama, kokios spalvos lietuviškos. Visos spalvos lietuviškos. Spalvų suderinimas ir jų proporcija gali būti nelietuviška. Aukštaitės ir vilnietės mėgsta šviesias, švarias spalvas ir daug baltos. Žemaitės derina ryškias kontrastines spalvas labai tamsiame arba šviesiame dugne; šiaurėje būdingi rūbai tamsūs, pietums — šviesūs. Klaipėdietės ir Prūsų lietuvių mėgsta sugrežinti labai tamsias spalvas su ryškiais ir su balta ir mėgsta aiškius nemaišytus spalvų plotus, todėl jų rūbai, nebūdami per daug sudėtingi, yra nepaprastai dekoratyvūs. Džukės pasižymi labai turtingu įvairių spalvų derinimu, bet vengia tamsių spalvų. Suvalkiečiai nebijo nei jokių spalvų; yra rūbų pačių šviesiausių, kurių pagrindinė spalva balta, yra ir labai tamsių, bet rūbų pagrindinis spalvinis charakteris turi būti išlaikytas — šviesus arba tamsus. Suvalkiečiai taip pat su dideliu sugebėjimu naudoja pačias ryškias spalvas raštuose.

Senovėje spalvų parinkimas priklausė nuo to, kokiais dažais imama siūlus nudažyti, o dažai buvo augaliniai ir nebuvo galima gauti aiškių, akį rėžiančių, spalvų. Tokiomis spalvomis dažyti siūlai audinyje derinosi nepaprastai harmoningai ir pačios spalvos išsilaikydavo nenublukusios iš kartų į kartas. Brangiausi gobelenai ir rytiški kilimai užsilikę nuo senų amžių, taip pat ir faraonų kapuose randami spalvoti audiniai ir juostos, yra austi iš gamtoje randamais dažais dažytų siūlų. Atsiradus cheminiam dažams, galima buvo gauti ir ryškių spalvų, kurias lietuvių audėjos sugebėjo meniškai panaudoti. Tai geriausiai matyti suvalkiečių kaitinose prijuostėse, kurios žydė žydi turtingiausiais raštais ir įvairiausiomis spalvomis. Kai kur sublizga net ir visa sidabrinė tulpė, nes vėlesniais laikais atsirado metalinių siūlų: vienuolynuose būdavo audžiami ir siuvinėjami bažnytiniai rūbai, taip pat ir prie kunigaikščių dvarų būdavo audyklos. Šiais keliais atėjo į Lietuvą Bizantijos ir baroko stilių įtaka — pamėgimas turtingų formų, spalvų ir prabangos — kuri nepažeidė lietuviško liaudies meno turinio ir dvasios.

Visoje Europoje liaudies dėvimi rūbai vystėsi labai panašiu būdu nuo tada, kai tik žmogus nustojo dangstyti kailiais ir sugebėjo sau aprangą išsiasti. Pagrindinės vietinės žaliavos buvo linai ir vilna, iš kurių būdavo gaminami rūbai. Mūsų klimatui toki geriausiai ir tiko. Šilkas yra mūsų lietuviškųjų rūbų charakteriui svetimas, nes mūsų rūbai išsivystė be šilko. Jis nieko neprideda, o tik pagadina. Šilko audimo technika yra kitokia, pritaikyta jo savybėms, taip pat prie technikos daliniai turi taikytis ir raštai. Šilkas Rytuose jau prieš tūkstančius metų buvo dėvimas pasiturinčiųjų luomų. Medvilnė patogumo sumetimais Lietuvoje pradėta naudoti metmenims arba rinktiniais raštams vietoj vilnos ir linų. Tokiu būdu audeklai išėina plonesni ir lengvesni, be to, medvilnė daug lengviau nudažyti, negu linus. Nuo to pats lietuviškųjų audinių charakteris nepakitė.

Palciapsniui mūsų rūbai išsivystė ligi tokių, kokiais šiandien puošiamės per tautines šventes. Dabar audžiami lietuvių tautiniai rūbai prisilaiko 19a. ir ankstesnių pavyzdžių. Ko senesni rūbai, tuo šviesesni, nes senovėje buvo sunkiau gauti dažų, ir spalvos buvo švelnesnės ir šviesesnės. Seniausios pavyzdys būtų aukštaičių moterų rūbai su baltais sijonais, ant kurių išrinkti raštai švelniomis spalvomis. Toki rūbai yra kilę iš ilgų baltų lininių arba vilninių marškinių, perjuostų su juosta, kokius dėvėjo vaidilutės. Pats sijonas kaip toks yra jau vėlesnis išradimas ir būdavo dėvimas ant viršaus šito primityvaus vientiso rūbo. Kiklikas atsirado miestų ir dvarų mados įtakoje. Jis greit įsipilietino ir pasidarė beveik neatskiriama dalimi.

Kiekvienoje Lietuvos apylinkėje raštai turėjo ką nors būdingo. Dauguma žemaitiškų raštų susideda iš dobilėlių, suvalkiečių garsios savo tulpėmis, džukės ir vilnietės labai mėgsta žvaigždutes, aukštaitės — smulkius, turtingus geometrinį raštų rinkinius, klaipėdietės ir Prūsų lietuvių naudoja smulkius keturnyčius raštus ir labai sudėtingus rinkinius iš žvaigždžių, ažuolo lapų, o pasitaiko pakraščeliuose net balandėlių ir gaidžių.

Lietuvoje mergaitės dėvėdavo drobinę ar austinę juostelę ant galvos, kad plaukai nesitaršytų. Grožio bėješkodamos, pradėjo tą juostelę visai klostyti arba puošti raštais ir gėlėmis, palikdamos galus drykoti per nugarą. Taip ir prieita ligi turtingo aplinkinio galvos papuošalo, kaip karūnelės. Puošniausių ir augščiausių galvos papuošalų, apkaišytą gėlėmis ir kaspinciais, dėvėdavo nuotakos. Tais laikais, kai vyrai sau žmonas dar tebevodavo, jai per vestuvių apeigas nukirpdavo ilgus kasas, kad nepabėgtų, o galvą aprišdavo. Nori ar nenori, reikėdavo dėvėti kokį nors galvarežį, nes be ilgų plaukų gėda pasirodyti ir ištekėjusios rimtumas neleidžia.

Koks buvo įvairumas spalvų derinimo ir raštų, galima spręsti iš to, kad iš šimtų suvalkiečių kaitinų prijuostų nerastumėm dviejų vienodų. Moterys visada buvo moterimis — nei viena nenorėjo tokio pat daikto, kaip kita. Kiekviena stengėsi paslaptimis nuo smalsių kaimynių akių išsikaišyti sau dar puikesnę prijuostę ir ja nustebinti kitas, kada šventadienį ar gegužinėje. Turtingos ūkininkaitės suvalkijoje susikraudavo sau į kraštį tiek eilių, kad galėtų kiekvieną šventadienį vis kitaip apsirengti ir kad niekas jos rūbų skaičiaus nežinotų ir neatsimintų, kada ji su šituo sijonu ar prijuoste yra pasirodžiusi. Turint kraikrynėje suklotų apie 30 eilių ir dalis pamainant, apdumti kaimynėms ir pažįstamiems akis nebūdavo persunku. Nudėvėti viską irgi būtų neįmanoma, tai audiniai būdavo perduodami dukterims ir anūkėms, prie kurių jos dar pridėdavo naujų. O kas per plonumas drobių — marškinius ausdavo tik iš tokių lininių siūlų, kurių visą sruogą galima būtų ištraukti per vestuvinį žiedą!

Mes galime didžiulius savo tautiniais rūbais, nes tai yra išties tikras rankdarbis, reikalaujantis skonio ir kruopštumo. Mes neturime, kaip kitų tautų moterys, tokių rūbų dalių, kurias galima būtų pirkti krautuvėje. Deja, lietuvių dažnai dedasi reprezentuojančios Lietuvos ir lietuvių liaudies meną, apsimovusios sijonais iš baldų apmušalų, o geriausiu atveju — iš škotiško languoto audeklo! Vietoj tokio rūbų išniekinimo, laikas pačioms susirūpinti audimo menu, kas Australijoje tikrai yra lengvai prieinama. Tik apsidairykim, kiek iš mūsų Australijoje gyvenančių yra buvusios puikiosios audėjos Lietuvos, o kiek dar atsirastų norinčių išmokti, nes sugebėti, tai kiekviena lietuvių iš prigimties sugeba austi. Audėjos turėtų

PENKTOSIOS VASARIO 16 GIMNAZIJOS METINĖS

Šių metų vasario 16 d. sueina penktosios tos dienos vardo lietuvių Gimnazijos Vokietijoje metinės. Ne kažin koks tai amželis, bet sukaktis mums brangi ir pažymėtina kaip dar vienas mūsų tautinio susipratimo, subrendimo ir gyvybingumo įrodymas.

Vasario 16 Gimnazija pradėjo savo darbą sunkiomis sąlygomis. Lėšų pradžia nebuvo. Gavus Diepholzo kareivinėse patalpas, teko iš įvairių stovyklų rankioti apūžiusias lovas, spintas, stalus, kėdes ir kitus rakandus bendrabučiu ir klasėms. Pirmąją žiemą vaikai mokėsi ir gyveno beveik nekūrenamuose kambariuose. Maitas buvo menkas ir dažnai trūkdavo net duonos. Trūko mokslo priemonių. Trūko pagaliau ir mokytojų. Tik netrukto tikėjimo, kad anksčiau ar vėliau pasaulio lietuviai ateis į talką tai vienintelei lietuviškai gimnazijai išlaikyti. Tas tikėjimas ir davė jėgų visus sunkumus nugalėti.

Ir štai, Vasario 16 Gimnazija ne tik išsilaikė, bet per tuos penkis metus išaugo, sustiprėjo ir neatpažįstamai pasikeitė. Išikūrė nuosavose patalpose. Mokinių gyvenimo ir darbo sąlygos labai pagerėjo. Prieš penkis metus Gimnazijoje buvo 60 mokinių, dabar yra 160. Šiais metais brandos egzaminams ruošiasi 10 jaunuolių. Tai bus jau ketvirtoji Vasario 16 Gimnazijos

abiturientų laida.

Kad Gimnazija gyvuoja, kad per trumpą laiką padaryta tokia didelė pažanga, yra pirmoje eilėje Gimnazijos rėmėjų nuopelnas. Tur būt neatsiras laisvajame pasaulyje nei vieno susipratęs lietuvių, kuris didesniu ar mažesniu savo įnašu, darbu ar pinigais, nebūtų prie to prisidėjęs. Graži buvo talka, todėl savo darbo vaisiais galime visi pasidžiaugti.

Kokia yra Vasario 16 Gimnazijos reikšmė, nebetenka dabar mums kalbėti. Noriu tik pažymėti, kad savaip jos reikšmę suprantą ir raudonieji mūsų tautos budeliai. Juk savo metu sovietinė žinių agentūra buvo paskleidusi komunistinėje spaudoje žinią, kad Vasario 16 Gimnazija yra "reakcionierių gūžta, agentų mokykla". Kaip žinia, reakcionierius ir amerikiečių agentus sovietai visada mato ten, kur jie jaučia savo siekiams pavojų. Tas rodo, kad mes pasirinkome tikrai aštrų ginklą kovai už laisvę.

Dabar svarbu, kad lietuvių visuomenės pasiryžimas savo aukomis Gimnaziją išlaikyti neapsilptų, kad pirmųjų metų entuziazmas neišblėstų. Graži mūsų darbo pradžia neturės jokios vertės, jei neįstengsime tesėti iki galo. Iki galo — reikšia, iki Lietuva bus laisva. Deja, pastaruoju laiku mūsų visuomenės parama Gimnazijai nėra ganėtina. To pasėkoje Gimnazija atsidūrė finansiniuose sunkumuose. Visų pirma, iki šiol dar galutinai nesutvarkytas Gimnazijos namų reikalas. Dar trūksta arti 10.000 DM apmokėti likusioms už namus skoloms ir apie 20.000 DM numatytiems remontams atlikti. Toliau, Gimnazija yra nemažai įsiskolinusi tiekėjams už maistą, kurą, šviesą ir pan. Įsiskolinata todėl, kad sumažėjo rėmėjų būrelių skaičius ir praejusiais metais pajamų kiekvieną mėnesį būdavo mažiau, kaip būtiniausių išlaidų.

Pažymėkime tai pirmąjį Vasario 16 Gimnazijos penkmetį padėdami tvirtus pagrindus jos tolimesniam gyvamui. Sudarykime sąlygas kelių artimiausių mėnesių bėgyje galutinai išmokėti skolą už namus ir užbaigti būtiniausias įrengimo darbus. Taip pat sustiprinkime savo paramą Gimnazijos išlaikymui, ar tai atskiroms aukomis, ar steigdami naujus rėmėjų būrelius. Ateitis parodys, kad mūsų aukos ir triušas nebuvo veltui.

Pr. Zundė

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininkas

susiburti į seklyčias. Lietuvių liaudies menas visose parodose Australijoje ir kitur labiausiai sudomina kitataučius savo audiniais, medžio drožiniais ir odos darbais, bet argi moterys taip jau susmulkėjo australiškuose sūkuruose, kad savo srityje besąlyginai kapituliuo? Bematant nutampysim per parodas ir nudėvėsim iš Lietuvos atsivežtus audinius, ir nebus kuo didžiulotis, jei niekam nerūpės gelbėti tūkstantmetinės taip rūpestingai iškartos kartą perduotos tradicijos.

D. Giedraitė

Lietuvės pasaulyje

* Dr. Ona Baliūnienė-Juškevičiūtė, gimusi JAV, gimnaziją baigusi Prienuose, studijavusi mediciną VD universitete, dabar įsigijo gydytojos teises Čikagoje.

* Lucilė M. Žiurytė ir V. Nagevičienė baigė gailiausiųjų seserų mokyklą ir gavo diplomus JAV-bėse.

* Liūda Petrauskienė, ukmergiškė, baigė dantų gydytojos mokslo JAV.

* Irena Bražinskaitė laimėjo antrą premiją už savo piešinį Trakų Pilis. Premijas paskyrė "Paterson Evening News" dienraštis, JAV-bėse.

* Danutė Zubrickaitė laimėjo stipendiją muzikos mokslo studijoms Kanadoje.

ŠEIMININKĖMS

(Receptai paimti iš V. Varnienės Didžiosios Virėjos) Vienas svaras visur skaitomas 400 gramų. Australijos gi vienas svaras yra apie 450 gr., viena uncija apie 28 gramai.
1 sv. cukraus lygus 2 stiklinėms,
1 sv. miltų lygus 3 stiklinėms.

JAUTIENA VIRTA IR PAKIPTA

- 4 sv. jautienos,
- 2 svogūnai, pipirų,
- 4 kiaušiniai,
- 3 šaukšt. sausainių,
- šaukštą miltų,
- 2 gab. cukraus,
- 2 šaukšt. sviesto,
- šaukštuką garstyč. miltų,
- stiklinę vyno ar acto.

Smulkiai sukaptus svogūnus, pakepti su šaukštu sviesto, pridėti pipirus ir sumaišyti su žal. kapota petruška ar kraipais. Ataušinus įplakti 4 kiaušinius, gerai išmaišyti. Išvirtą buljonę jautieną supjaustyti riekelėmis. Kiekvieną riekelę pamirkius šitam padaže, sudėti į keptuvę, išteptą sviestu ir pabarstyta sausainiais, pastatyti į krosnelę, kad parautų. Išėmus užpilti šitokiu padažu: pamirkius vandenį 2 gabaliukus cukraus padeginti, įpilti šauktą vandens ir užvirus pridėti šauktą sviesto. Įpilti 1 stikl. buljono, šaukščiuką garstyčių miltelių, šauktą acto ar pusę stiklinės vyno. Visą išmaišius, užpilti mėsa.

ŽAL. ŽIRNIUKŲ DARŽOVIENE

Išvirtus žal. žirniukus sudėti į priekaituvį, pridėti šauktą sviesto, šaukščiuką cukraus ir žal. krappų, užpilti buljonu, kad apsemtų. Pakaitinti ant mažos ugnies.

BULVĖS UŽKEPTOS SU GRIETINE

Sukaptą svogūną pakepti su šaukštu sviesto, užpilti išvirtas bulves, gerai pakratyti puodą, kad bulvės lygiai aptekėtų sviestu, užpilti 1 stikl. grietinės su 3 išplaktais tryniais, apibarstyti 2 šaukšt. sutrinto sūrio ir sausainiais, suvilgyti sviestu ir pastatyti į krosnį, kad pakeptų.

TRAPUS PYRAGAICIAI PRIE ARBATOS

5 trynius ištrinti iki baltumo su 1 stikl. cukraus, įberti sutarkuotas apelsinų žiėves ir pusę svaro miltų. Visą sudėjus gerai išminkyti, įdėti 5 gerai suplaktus baltymus, išmaišyti, sudėti į popierines formikas, pabarstyti sukaptais migdolais, pastatyti ant skardos ir dėti į nekarštą krosnį.

KULTŪRINĖ KRONIKA

* Dr. M. Anysas baigia rašyti istorinį veikalą apie Vytautą Didįjį.

"Nida" yra išleidusi G. Flauberto romaną "Ponia Bōvarj" "dvieji tomai, iš prancūzų k. išversta A. Rūtos.

Vienuoliktuoju leidiniu eina prof. M. Biržiškos "Senasis Vilniaus universitetas". Be jo, leidžia J. Balio "Lietuvių mitologines sakmes", A. Barausko novelių rinkinį "Sniego platumos", A. Landsbergio novelių rinkinį, naują leidimą J. Grušo "Karjeristų" ir kt.

Netrukus numatoma išleisti Dr. K. Grinica "Atsiminimų ir minčių" II tomas, prof. Vac. Biržiškos paruoštos "Senųjų lietuvių knygų istorijos" II-ji tomas, Dr. J. Šliupo biografiją.

Susivienijimas Amerikoje šiemet mini 30 m. savo gyvavimo sukaktį. Ta proga bus išspausdinta organizacijos istorija.

Po laimėjusios "Drago" premiją Birutės Pūkelėvičiūtės romano "Aštuoni lapai" kitais stipriais romanais laikomi "Pjūties metas", "Sekminių beržai". Čikagoje Vyt. Saulius skoningai išleido H. Radausko eilėraščių "Zie mos daina". Neseniai knygų rinkoje pasirodė K. Bradūno poezijos rinktinė "Devynios baladės".

Prof. K. Regelis prieš keleris metus baigė rašyti vokiškai Lietuvos augalų geografijos apžvalgą. Rankraštis turi apie 200 psl.

Amerikoje taip pat iškelta mintis steigti Lietuvių Mokslo Akademiją, kurion būtų suburti visame laisvajame pasaulyje išsklaidyti lietuviai mokslininkai. Tokia akademija galėtų bent kas treji metai anglų ar kuria kita tarptautine kalba išleisti metraštį, kuris būtų siuntinėjamas viso laisvojo pasaulio mokslo institucijoms.

J. Kreivėno redaguojamos ir Čikagoje leidžiamos "Muzikos žinios" išleido L. K. Griaudzės muzikinį kūrinių "Baltijai", balsui su fortepionu.

Brooklyno operetės choras ruošiasi pastatyti 3 v. operetę "Joninių burtai", kurią paruošė iš lietuviško kaimo dainų ir šokių pynės St. Modzeliauskas ir St. Vaškys. Daugumą dainų harmonizavo muzikas J. Stankūnas, "Operetės" dirigentas.

Pašvaistės leidykla išleido J. Štarkos du religines muzikos kūrinius: "Adoramus Te" — mišriam chorui ir "Benedictus" — moterų chorui.

PILIETYBĖS KONVENCIJA AUKŠTAI ĮVERTINO IMIGRANTŲ ĮNAŠĄ EKONOMINIAME IR KULTŪRINIAME AUSTRALIJOS GYVENIME

(Pasikalbėjimas su lietuvių atstovu konferencijoje p. J. Lapšiu)

Jūsų bendradarbis kreipėsi pas p. J. Lapšį, kuris buvo oficialus atstovas Pilietybės Konvencijoje Canberroje, prašydamas pasidalinti su AL skaitytojais žiniomis apie tos Konvencijos nutarimus bei pasiūlymus. P-nas Lapšys mielai sutiko atsakyti į keletą klausimų, kuriuos čia ir patiekiamė AL skaitytojams.

1. Kokių titulu dalyvavote minėtoje Konvencijoje?

— Kaip oficialus Pietų Australijos Good Neighbour Council atstovas. Viso konvencijoje dalyvavo 30 Europos imigrantų atstovų iš bendro 200 atstovų skaičiaus.

2. Ar teko asmeniškai susipažinti su aukštai Australijos vyriausybės pareigūnais?

— Kaip ir visi kiti delegatai buvau asmeniškai pristatytas pirmiausia imigracijos ministeriui p. Holt, kuris savo ruožtu pristatė ministeriui pirmininkui p. Menzies, pabrėždamas, jog Lapšys yra iš Lietuvos. Priėmimo metu asmeniškai susipažinau su opozicijos lyderiu dr. Evatt, o taip pat ir su keletu kitų konferencijos dalyvių. Sekančią dieną priėmimo metu generalinio gubernatoriaus rezidencijoje buvome pristatyti gen. gub. sir William Slim ir ta pačia proga teko susipažinti su min. pirm. pav. ir finansų ministru sir Arthur Fadden, o taip pat su Amerikos atstovu p. R. Scott McLeod. Be to, ten pat susipažinau su kilusiu iš Adelaidės senatorium Mattner, kuris vėliau asmeniškai aprodė Federalinį Parlamentą ir davė ta proga įdomių privačių paaiškinimų.

3. Kaip ilgai truko pati konvencija ir kaip ji veikė?

— Konvencija truko 4 dienas. Pirmiausia diskusijos visais svarstytais klausimais buvo prarastos grupėse, kurių buvo sudaryta 10. Vėliau diskusijų išvados buvo patiektos plenumui ir čia dar kartą visų drauge perdiskutuotas.

4. Koks konvencijos pažiūra į imigraciją?

— Konvencija užgyrė ikišiolinę imigracijos politiką ir vienbalsiai išreiškė nuomonę kiek tik galima plačiau atidaryti imigracijai duris, kad tuo būdu Australijos gyventojų skaičius būtų kiek galima greičiau padidintas.

Ryšų su didėjančia imigracija Konvencija pasisakė už praplėtimą namų statybos pramonės, pakelti dėl to sudarancius sunkumus ir, jeigu būtų reikalinga, finansuoti imigrantų atvežimą.

5. Kaip įvertino Konvencija tautinių grupių veiklą?

— Labai teigiamai. Susidariau įspūdį, kad aukšti Australijos pareigūnai visą laiką sekė tautinių grupių visokeriopą veiklą ir yra labai gerai apie ją informuoti. Jie įsitikino, kad tautinės grupės pasitarnauja ne tik savo tautiečiams, bet ir Australijai, sudarydamos sąlygas savo naujiems tautiečiams — ateiviams greičiau įsikurti naujose sąlygose. Todėl nusistatyta ir ateityje nekludyti tautinių grupių veiklos, šeštadienio mokyklų ir nevaržyti tautinės spaudos.

6. Kaip Konvencija įvertino imigrantų įnašą Australijos ekonominiame ir kultūriniame gyvenime?

— Jau eilę metų įvairiomis statistikomis yra įrodyta, jog pokarinė imigracija keliariopai pakėlė Australijos ekonominį gyvenimą. Buvo pabrėžta, kad naujieji ateiviai nieko iš nieko neatėmė, bet sukūrė naujas vertybes bei ūkio šakas, ypatingai maisto ir namų statybos pramonėje.

Kultūriniu atžvilgiu jau pirmas europiečių pusmilijonis padarė nemažą savo įnašą. Kadangi imigrantų intelektualams nebuvo leidžiama pilnai pasireikšti, tai galimas jų įnašo potencialas dar nėra visai išryškėjęs. Tačiau visų yra juntama ir pripažįstama — kaip buvo pabrėžta Konvencijos pirmininko, — kad šiandien įtakoję stipraus europinių imigrantų reiškimai australiškasis gyvenimo būdas daugeliu atžvilgių turės būti peržiūrėtas.

7. Ar teko aplankyti lietuvius Canberroje?

— Taip. Susipažinau su Canberros Apylinkės Vald. pirm. p. inž. Volku, kuris taip pat buvo ir Konvencijos da-

lyvis. Aplankiau p. P. Pilkos ir B-vės statybos darbus (iškart stato 14 namų). Toliau sutikau savo seną pažįtamą p. A. Čeičį ir teko pabuvoti su buvime pas p-nus Genius. Šia proga noriu pastebėti, kad Canberros lietuvių sugyvenimas tiesiog pavyzdingas ir ūkiškai kiekvienas gerai tvarkosi. Canberros lietuviai, nors negausūs, bet taip pat nusistatę pasistatyti savo lietuviškus namus.

Padėkojęs p. J. Lapšiu už taip malonų ir įdomų pasikalbėjimą, manau, kad ir gerb. Skaitytojams bus įdomu patirti, kokią nuomonę apie mus vėrauja Australijoje aukštų pareigūnų tarpe.

Šia proga noriu pastebėti, kad vos pasibaigus Konvencijai visos tautinių laikraščių redakcijos gavo Imigracijos Departamento raštą, kuriuo pranešta, jog visokia tautinės spaudos kontrolė panaikinama, jokie leidimai laikraščiams ne anglų kalba leisti ateityje nereikalingi.

J. Arminas

MIRĖ TĖVAS VLADAS MIKALAUSKAS, S. J.

Aukščiausias pasišaukė vos 37 metų sulaukusį uolų Pietų Amerikos liet. kolonijų misijonierių T. Vl. Mikalauską, S. J. Jėzuitų lietuviškoji viceprovincija jo asmenyje neteko uolaus, pavyzdingo, paklusnaus ir švento kunigo. Lietuviškoji katalikiškoji visuomenė, ypač Pietų Amerikoje, palydėjo į kapus nenulstamą, energingą misijonierių, kuris per tuos 5 metus spėjo apvažiuoti didžiausias Pietų Amerikoje kolonijas: Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje, kurioje pagaliau (Brazilijoje) atidavė į Viešpaties Dievo rankas savo šventą sielą.

Tėvas Mikalauskas yra kilęs net iš 13 vaikų, pats vienuoliktasis. Daugiausiai laiko praleido pas neturtinus savo tėvelius Plungėje. Labai pamaldūs tėvai, nors turėdami tokį būrį vaikų, ir neturėdami nei žemės, nei didelių išteklių, vis tik įstengė Vladuką išleisti į mokslus. Besimokydamas Plungės gimnazijoje ir sulaukęs 18 metų pagaliau stoja į jėzuitų vienuolyną 1936 m. gruodžio 11 d. Užėjus bolševikams, jis išsprūsta slapta iš Lietuvos 1940 m. gruodžio mėn., bet patenka į vokiečių rankas ir hitlerininkai jį išlaiko apie metus laiko koncentracijos lagery, versdami sunkiai dirbti ir duodami mažai valgyti. Ši taip ištrūkęs iš lagerio, vėl grįžta į savo tiesioginį pašaukimą ir tęsia filosofijos studijas Bavarijoje šv. Jono Berchmanso kolegijoje Pullach ties Munchenu. Iš ten išvyksta į Romą, baigia jėzuitų

LIETUVIS FILMOJE "HELEN OF TROY"

Warner Brothers filmų bendrovė šiomis dienomis baigė sukurti ir paleido didžiųjų kino teatrų ekranams filmą, vardu "Helen of Troy" (Trojaus Elena). Džiugu pažymėti, kad šioje filmoje pagrindinį vaidmenį vaidina Jokūbas Šernas, Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras Jokūbo Šerno sūnus. Jokūbas Šernas pirmuoju savo debiutu sulaukė ypatingai palankios kritikos.

DO YOU LISTEN TO MARY, JOHN and PAUL?

Do you learn English by radio?
It is easy!
Listen to the A.B.C. on Saturdays.

"For New Australians"

These lessons are in a book.
Write for this free book.
Write to:—
The Education Department
in the capital city of your state.

Literatūros laureate

Aktorė, muzikė ir poetė — dabar romano laureatė

"Draugo" literatūros premiją už savo romaną "Aštuoni lapai" laimėjo jaunosios kartos rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė.

1000 dol. premija jai buvo įteikta Sakalų salėje, specialiam parengime — Dailiojo žodžio koncerte.

Su šia sukaktuvine — penktąją — Draugo romano premija, Birutė Pūkelevičiūtė įeina į Draugo laureatų tarpą šalia Jurgio Gliados (dvi premijos), Algirdo Landsbergio ir Alės Rūtos Nakaitės-Arbačiauskienės. Naujoji laureatė čia viena iš jaunesniųjų: gimusi 1923 metų rugpjūčio mėn. 12d. Kaune. Ji yra šv. Kazimiero seserų auklėtinė, baigusi jų gimnaziją Kaune 1941 metais, tada jau pavadintą Aštuntąją gimnazija.

Muzikė, aktorė, rašytoja

Turėdama ryškius gabumus mene, Birutė eidama gimnazijos kursą drauge lankė ir Valstybinę Kauno konservatoriją (fortepiono klasę), o vėliau — Dramos studiją. Gavusi brandos ates-

tatą ir jausdama palinkimą į rašymą, Vytauto Didžiojo universitete studijavo žurnalistiką iki pat jo uždarymo.

Nuo 1941 metų ėmė reikštis scenoje, tapusi Kauno Jaunojo Dramos teatro aktore. Tremytyje taip gi dirbo lietuvių teatruose Augsburgėje ir Montrealyje. Drauge reikšėsi ir periodinėje spaudoje. 1952 metais Baltija išleido (Toronte) jos pirmą poezijos prozoje rinkinį "Metūgės". Jos beletristikos dalykėlių yra tilpusių "Lietuvių Dienose" ir kitur.

Premijuotasis kūrinys

Jos premijuotasis kūrinys "Aštuoni lapai" — stambus, turi 353 mašinėlės rašytus puslapius. Tai bus formos atžvilgiu vienas iš stipriausiųjų tarp iki šiol "Draugo" premijuotųjų. Jame išsivysto stipri intriga, sakiniai pergaltoti ir išdailinti, papuošti poetinėmis priemonėmis. Romane gilus įsijautimas į jaunos mergaitės psichologiją, daug šiltos meilės Lietuvai, ryškus pavaišdavimas siaubingo siautėjimo atėjusių iš rytų, atmetusių tradicinį humaniškumą.

Knygoje netrūksta ir to nuosaikaus meilės sentimentų, bet apie jį autorė tvirtina:

— Meilė niekad neatina vagies žingsniais. Ji ateina tik tada, kai visos durys būna jau plačiai atdaros.

Šiltos užuominos apie religiją

Premijuotame veikalė yra daug šiltų užuominų apie religiją. Ašaras traukianti scena, kai autorė aprašo tą įtempimą artėjant sugyvulėjusiems raudonarmiečiams. Romano herojė Birutė su drauge baimingai glaudžiasi:

— Mudviejų rankom lėtai sukasi rožančius — man kiekvienas karoliukas ateina iš Rimos pirštu. Ir su juo ateina ramybė... Pamažu. Labai pamažu.

Aš kiekvieno karoliuko laukiu, kiekvieną godžiai patveriu ir tvirtai suspaudžiu tarp pirštų.

Rožančius sukasi aplink mūsų rankas ir aš žinau, kad tai grandinė — amžinas, niekad nesutraukomas ryšys.

Jis tvers, kol aš būsiu gyva.

Ir jeigu jį kada pamirščiau, jei pamirščiau tą Didįjį Trečiadienį ir draugystės priesaiką — neištartą lūpcmis, bet pakartotą šimtus kartų širdyje — jeigu visai tai pamirščiau, tegu nudžiūsta mano dešinė ranka, tą naktį laikiusi rožančių.

Šiuos žodžius mūsų laureatė kartoją savo veikalė herojės lūpomis. Jos premijuotasis romanas pradedamas spausdinti.

Premijos įteikimo iškilnėse į garbės prezidiumą buvo pakviesti J.E. vysk. V. Brizgys, konsulas dr. P. Daudžvardis, T.T. Marijonų spaudos direktorius kun. P. Činikas, MIC, Draugo moderatorius kun. V. Bagdanavičius, Draugo redaktorius L. Šimutis, kun. K. Barauskas, dr. O. Labanauskaitė, kun. dr. J. Prunskis, Ign. Sakalas, Draugo Bendradarbių klubo valdyba: kun. dr. A. Juška, B. Babrauskas, D. Kaminskienė, dr. P. Mačiulis, dr. Z. Smilgevičius, taipgi jury komisijos pirm. kun. dr. J. Gūtauskas ir sekretorė Iz. Matusevičiūtė.

Draugo Bendradarbių klubo pirmininkui iškilnės atidarius, perskaitytas jury komisijos aktas. Mecenatas kun. dr. Juozas Prunskis įteikė laureatei 1.000 dol. čekį. Po jury komisijos pirmininko kun. Gūtausko žodžio laimėtoją sveikino Lietuvos konsulas, Draugo vyr. red. L. Šimutis ir Rašytojų Draugijos pirmininkas B. Babrauskas, Pagaliau savo žodį tarė pati laureatė.

Antroje dalyje sekė Dailiojo žodžio koncertas. Aktorius Alg. Dikinis perskaitė ištrauką iš premijuotojo romano. Henrikas Kačinskis pertiekė ištrauką iš Žemaitės, Ad. Mickevičiaus raštų ir Ant. Gustaičio fejletoną. Bern. Brazdžionis skaitė savo poeziją, o Ant. Gustaitis — savo humoristinius eilėraščius.

Iškilnės praėjo pakilioje nuotaikoje. Laureatė jautėsi laiminga. Dar iškilnių išvakarėse ji rašė mecenatui:

— Ačiū už sveikinimus. Džiaugiuosi be galo, jog Jūs, kaip premijos mecenatas, premijuotąją knygą nesate apviltas. Prašau patikėti — man ši žinia yra daug brangesnė dovana už pačią premiją.

MENO PAVEIKSLŲ LOTERIJA

Lietuvių Kultūros Fondo Adelaidės Skyriaus Valdyba ruošia meno paveikslų loteriją. Vasario 16 Dienos šventės proga, šv. Juozapo bažnyčios salėje, vasario 19 dieną, (sekmadienį) įvyks tų paveikslų paroda. Loterijos bilietus bus galima įsigyti parodos metu pas Valdybos narius, o vėliau ir pas visus L.K.F. narius.

Daugiau kaip dvidešimt penkius originalius meno kūrinius L.K.F. ruošiamai loterijai yra paaukoję Adelaidėje gyvenantieji lietuviai dailininkai ir skulptoriai.

Paveikslų loterijos bilietų daugiausiai įsigijusiam L.K.F. rėmėjui yra skiriama vertinga dovana — portretas. Portreto donatorius — dailininkas S. Neliubšys — laimėjusio portretą nupieš jo pageidaujamu laiku.

Iš paveikslų loterijos gautieji pinigai bus skiriami lietuvių bendruomenės namams įsigyti, šeštadienio mokyklai parenti, naujomis knygomis bibliotekai papildyti ir kit. kultūriniam lietuvių reikalams.

Tikime, kad lietuvių visuomenė parodys gyvą susidomėjimą šia paveikslų loterija.

Valdyba

Piktį žmonės gaudus leidžia, o kvailieji platina juos.

Iš snaudulio atsibusk, bet kaip varlė nespūsk!

Pats pragiedrink tą kampelį ten kur pats esi, tuomet ant kitų kaimynų akmenis nemesi...

Termitai puola Europa

Milžiniškos jų kolonos užima Balkanus, Italiją, Ispaniją. Prieš juos kovoja ugnim, dinamitu, dujomis, bet nieko negelbsti. Kas tie didieji kultūros naikintojai?

Pereitais metais skaitėme, kad termitai užpuolė Italijoje, netoli Venecijos, Oriago miestą ir pusę miesto gyventojų neteko pastogės. Kas tie tokie banditai, kurie slapta užpuola miestus ir juos sugriauna? Tai savotiška skurzdėlių rūšis, kuri iš vidaus graužia visus pastatus.

Jų didelės kariuomenės puola Europą iš pietų. Baisi jų invazija nukreipta į Balkanus, į Italiją, Ispaniją, Prancūziją.

Iki šiol termitai gyveno tik tropikinioose kraštuose ir ten naikino palmas, negrų namelius. Dabar užsimanę paragauti Europos statybos. Niekas netikėjo, kad jie gali atkelti Europą, kur klimatas jau nėra toks palankus. Kai jie buvo pastebėti Europos pietuose, žinia žaibu perlėkė per visus kraštus, per muzėjus, katedras, didžiausius rūmus ir visus išgąsdino: ar jų nepavers griuvėsiais. Termitai greitai veisiasi, greit jie gali išaugti į milžiniškas armijas.

Kai jų kolonos buvo pastebėtos Hamburgo uosto aukštojoje dalyje, miestas griebėsi griežtų priemonių. Tuoj sudegino visus termitų paliečius namus, kvartalus apvedė grioviais, pylimais ir liejo visokių nuodus, bet netrukus termitai vėl iškilo už miesto, atkeliavę giliais požemiais.

Jų yra ir Paryžiuje bent trijose atskirose dalyse. Pradžioje norėta nuodyti, pilant į žemę vaistus, bet tuoj susilaikyta, ar tuo nepakenks žemei, ar ji pati nepasidarys nuodinga žmogui.

DAUG BLOGIAU YRA ISPANIJOJE

Ten termitų priplaukė gana tirštai ir ne vieną gražų maurų statybos paminklą sugrauzė iš vidaus taip, kad jų nebegalima išsaugoti. Yra jų ir Graikijoje, ir čia jie užsimanę sugriauti senasias graikų šventyklas. Graikai saukėsi pagalbos į Ameriką ir ši davė dolerių kovai su įsibrovėliais.

Sakoma, kad jų žvalgai pastebėti ir šv. Petro Bazilikoje Romoje.

Žinia nugašdino architektus ir visus sargus. Jie padarė "medžioklę", bet nieko nepastebėjo. Pačioje Italijoje jų knibzdėte knibzda bent keliose vietose. Ypač daug jų šiaurėje. Viena kolona, kaip skelbė laikraščiai, prasiveržė iki Venecijos, o kita šeiminkauja Florencijoje. Čia juos rūko dūmais, bet ir tai mažai gelbsti. Italijos vyriausybė, susirūpinusi, kad nežlugtų meno vertybės, paskyrė 780 milijonų lyrų kovai su termitais.

Blogiausia, kad šių banditų negali pastebėti. Jie gyvena visiškoje tamsoje. Tvarkos panašiai kaip ir skurzdėlės, vy-

riausia jų valdovė — karalienė, didžiausią bendruomenės dalį sudaro "darbininkai" ir "kareiviai." šie pastarieji tik saugo savo bendruomenę nuo užpuolimo, o visas "blėdes" daro darbininkai. Jie savo žnyplėm sukerta medį ir paverčia jį dulkėm. Moka jie tirpdyti ir stiklą ir šviną, pamažu prasikala ir per storą betono sieną. Mėgina prieš juos paleisti vandenį, sprogdinti dinamitu, bet nieko negelbsti. Jų šeimų lizdai yra taip giliai žemėje, kur nesiekia nei temperatūros pasikeitimai, nei vandens srovės.

Turi jie ir savisaugos instinktą, — kai kokį pastatą sugrauzia iš vidaus tiek, kad jis gali sugriūti, tada termitai su visu savo turteleiu išsikrausto kitų tvirtovių užimti.

Pastebėti juos gana sunku, nes jie niekada neišlenda laukan. Jei kartais kur sienoje padaro nedidelę skylutę, tuoj pat ją ir užtaiso, kad neatkreiptų savo priešų dėmesį.

Iki šiol dar nesurasta jokių efektyvių kovos priemonių, kas galėtų jų veržimasi sustabdyti.

A. Dūras

LIETUVIAI PASAULYJE

Argentina

* *Argentinijos naftos 1956 m. grožio karalienė* išrinkta lietuvaitė Elena Andriušytė, o spaudos meno kritikos mokyklos grožio karalienė — kita Buenos Aires lietuvaitė, Birutė Cibavičiūtė.

* *Dr. A. Babelis dirba kaip Obera Misiones ligoninės direktorius, o jo sūnus Dr. St. Babelis dirba kaip gydytojas Patagonijoje.*

Italija

* *PLB Italijos krašto valdyba pradėjo leisti informacinį biuletinį lietuvių kalba Italijos gyvenantiems lietuviams. Pirmas numeris yra kruopščiai ir gražiai estetiškai paruoštas, turi 8 psl. Jame sudėta nemaža žinių ir informacijų, skirtų Italijos lietuviams.*

* *Italijos Raud. Kryžius suruošė Romoje, Venecijos rūmuose parodą, pavadintą "Fanciullo nel mondo" (Vaikas pasaulyje). Joje pasirodė ir Sovietai su atskiru paviljonu, pasivadinsiu "Socialistinėm Sovietų Respublikos". Deja, visi eksponatai, knygos ir kt. buvo grynai rusiški. Išimtis padaryta lietuviams: buvo eksponuotos lietuvių k. keturios vaikams knygos, kurias nupirko Elta-Press redakcija.*

Vokietija

PLB Reutlingeno-Pfullingeno seniūnija per savo seniūną atsiuntė 500 DM auką Vasario 16 gimnazijai.

Specialiai ekskursijoms rodyti skirta stovykla

Krukovo darbo vergų stovykla su 830 suimtųjų netoli Maskvos — pagal planą — rodoma užsieninėms delegacijoms, lankančioms Sov. Sąjungą. Be abejo, Sovietai patys neikiša minties užsieniečiams aplankyti, nors toji stovykla yra tik už 40 km. nuo Maskvos, bet kam nors pasiteiravus apie darbo vergų gyvenimą, kaip tat buvo padaryta pvz. ir su danų ekskursija, po tam tikro delsimo juos nusiveža ir viską aprodo. Be abejo, užklaustieji elgiasi taip pat pagal komunistines direktyvas, žinodami, kas būtų, jei jie nepaklausytų. Ir galutinis rezultatas — įtikinama, kad Sov. Sąjungoje toli gražu taip nėra blogai elgiamasi su darbo vergais, kaip užsieninė "kapitalistinė" spauda "prasimano". Tik akylesni sovietinio gyvenimo žinovai įstengia pastebėti, kas iš tikro už to fasado slepiasi. Taip ir vienas skaitytųjų laiškas atskleidė tą Sovietų žaidimą Kopenhagos spaudai, be kito ko, papasakodamas, kaip Krukovo stovykloje išlaikyta vokiečių Gretė Buber-Neumann pati iš savo kartaus patyri-

mo gali kitiems papasakoti, kad ši stovykla yra skirta tik "specialiai užsieniečiams turistams". Be to, vienas danų delegatas, dalyvaujans Europos Tarybos patariamajame susirinkime, taip pat atskleidė nedaug kam žinomą tiesą, kad jau daugiau kaip 30 metų ši stovykla yra specialiai skirta užsieniečiams klaidinti. Sovietinės diktatūros metodais viskas pravedama taip rafinuotai, jog lankytojams susidaro įspūdis, tarytum koncentracijos stovykla būtų sanatorija, net ne hausmės vieta. Panašiai kaip prie nacių Hitlerio laikais, kai norintiems užsienio svečiams pamatyti nacinį kacėtą būdavo parodoma dalis Ravensbrucko, kur buvo laikomi Jehovos išpažinėjai. "Rheinischer Merkur" pastebi, kad, deja, ne visi Sovietų Sąjungos lankytojai įstengia pastebėti, jog toliau nuo centro ir nou rodomų vietovių ilgiausios žmonių eilės grūdasi vieni prie kito, kad galėtų nusipirkti arbūzą ar kitų maisto būtiniausių reikmių. Ir kaip tie užsieniečiai turistai viskuo lengvai patiki.

IDOMI BYLA PARYŽIAUS TEISME

Vokiečių dienr. Westl. Angz. und Kurier" aprašo retą Paryžiaus kariniame teisme vykusių bylą, kurioj kaltinamaisiais buvo patraukti 4 buvusieji prancūzų saugumo agentai. Jie buvo apkaltinti beveik prieš 10 metų nužudę vieną iš Lietuvos kilusį pilietį, Mykolą SOLNIKOVĄ, kuris nužudytas buvo paliktas šiaurės Ispanijoje, griovyje. Ši byla turinti kitą reikšmingą pusę, būtent — išaiškinti, kam turi priklausyti Solnikovo paliktieji milijardai frankų. Laikraštis skelbia, kad šis 1895 m. Lietuvoje gimęs pilietis, 1933 m. nieko neturėdamas nuvyko į Prancūziją, bet karo metais, sugėbėdamas prisitaikyti prie padėties, tiesiog uždirbo milijardus. Vokiečiams suteikus reikalingas licencijas, jis vadovavęs 18 viešbučių, iš kurių 8 buvo Monaco kunigaikštijoje. Tačiau grynus pinigus užsienie valiuta ir brangenybėmis jis išsigabeno iš Prancūzijos į Ispaniją, kur Solnikovas su žmona 1944 m. patys perėjo Ispanų sieną. Drauge su savim jis pasiėmė, šiandien

nine vokiečių valiuta įvertinant, apie 30 milijonų DM vertybių ir pinigų. Deja, vieną dieną pas jį nelaukta pasirodė 4 prancūzų saugumo agentai, kurie pasistengė įvykdyti žmogaus grobimą, ir tai taikos metais, nes tai buvo padaryta 1946 m. Dabartinis procesas kaip tik ir turįs viską išaiškinti, nes 1950 m. oficialiai Solnikovui iškelta byla buvo baigta paskelbiant jam mirties sprendimą, drauge nusavinant visą Prancūzijos turimą Solnikovo turį. Tačiau su tokiu teismo sprendimu nesutiko Solnikovo žmona, kuri į minimąjį turį pareiškė savo pretenzijas, motyvuodama, kad savo laiku jos vyras buvo nubaustas 4 milijardais frankų pabaudos, be to, nužudytas žmogaus nesągalima net ir juridiskai nuteisti mirti. Ji sutinkanti sumokėti 4 milijardus frankų pabaudos, jeigu bus jai pripažinta kaip tiesioginei įpėdinei likusis turas, kurio susidaro 30 milijardų frankų vertės. Šiuos reikalus kaip tik ir turi išaiškinti minimasis teismas Paryžiuje.

MEDŽIAI, KURIE DEJUOJA IR VERKIA

Nubijoje yra tam tikri medžiai, kurie dejuoja, kai tik vėjas pučia pro jų šakas. Čiabuvių galvoja, kad tai esanti mirusiųjų, pasislėpusių lapuose rauda. Rimti tyrinėtojai išsprendė šio dejavimo priežastį. Jie surado šakose begalę mažyčių, vabzdžių išgręžtų, skylių, per kurias vėjas pūsdamas sukelia šią raudą.

Tikrai, esama ir "verkiančių" arba geriau sakant "lyjančių" medžių. Iš Kanarų salose esančių "verkiančių" medžių lapų nuolat lyja trumpas lietus, taip pat lygų medžiai naktimis išskiria didelius vandens kiekius, nes jie auga ant vandens nepraleidžiančios žemės ir išskiria vandens perteklių per lapus.

Tropikuose auganti tam tikra medžių rūšis nuolat būna žiogų būrių apgulta, gyvenančių šių medžių lapais. Čiulpdami, šie vabzdžiai be paliovos švirkščia skysčio, panašaus į vandenį, čiurkšles, kurias neakylas stebėtojas gali palaikyti lietumi. — Panašų reiškinį, amarų sukeltą, kartais galima pastebėti ir Vokietijoje. Karštą vasaros dieną stebėdami prieš saulės šviesą amarų apniktą medį, galime pastebėti smulkų lietu. Parazitai išskiria amarų skystį.

Ceylono gyventojai turi savo "lietaus" medį. Vakare ir naktį jo lapai suima skystį, o vėliau užsidaro. Išau-

šus, jie atsidaro ir juose esąs vanduo laša ant žemės. Jei toks medis gausiai apsidengs lapais, ryta atrodo tartum po juo lytų, nors toliau nuo jo nei lašelis neiškrinta.

Kada gyvatės naudingos

Jugoslavas Stefan Baricvics, 27 metų, negalėjo pakelti komunistinio režimo. Ieškojo progos bėgti. Sykį jis padėjo gaudyti gyvates, kurias norėjo gabenti į Austriją. Porą gyvačių jis pasigavo ir įleido jas į atskiras skardines dėžutes. Taip apsiginklavęs jis pataikė prisikabinti iš apačios prie prekinio traukinio ir taikstėsi pasprukti per sieną. Bet jis žinojo, kad jugoslavai su šunim apžiūrinėja traukinius. Taip buvo ir šiuo kartu. Kai tik šuo užuodė ir puolėsi loti, jugoslavas po traukinio atidarė vieną dėžutę ir paleido gyvatę. Šuo puolėsi prie jos, buvo įgeltas ir veik tuojau vietoj krito. Sargybiniai sumišo ir daugiau neapžiūrinėjo. Jugoslavas laimingai pervažiavo į Austrijos pusę. "Tik man gaila šunelio", kalbėjo jis.

★ Nesigirkim, kuo buvom. Pasirodykim, kas esam. Aukokime lietuviškiems namams!

DEMESIO!

Neužmirškite švenčių progą išgyti **Lietuviško krupniko (HONEY LIQUEUR) arba DEGTINĖS**

Slyvinė, Zubrovka, Pomeranz Adelaidėje priimami užsakymai pristatymui į namus įvairių pobūvių progą ir daroma didelė nuolaida. Skambinti LU6335 nuo 5-7 val. pirm. — penkt., klausti Stan Liakšas.

Relkalaukite visuose hoteliuose tiktai **Ernstan Bottling Co. Ltd.** su Amerikos ereliu ant etiketės. **Ernstan Bottling Co. Ltd.** 2 Murray St., W. Mitcham, S. A.

KAMŠČIO SPALVA PASAKO SKONI

- * Giliai raudonas — džinas kokteilis
- * Dangiškai mėlynas — ananasų
- * Šviesiai žalias — bananų
- * Oranžinis — apelsinų
- * Auksinis — aprikosų
- * Raudonas — vyšnių

Pirkdami atsižvelkite į **Mėlyną etiketę VYNŲ LIKERIAI**

VISUOSE HOTELIUOSE

Vyno likeriai kokteiliai

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVEJE

90, Rundle Street	Port Pirie	Hindmarsh
Unley Road	Port Lincoln	Hindley Street
Mount Gambier	Port Adelaide	Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

GEOFIZINIŲ METŲ EKSPEDICIJOS

Šiaurės ašigalio sritys vadinamos Arktika, o pietų ašigalio sritys vadinamos Antarktika. Šiaurės ašigalio sritys anksčiau ir geriau yra ištirtos; pietų ašigalio sritys, kurios sunkiau buvo pasiekiamos, mažiau ištirtos. Žemės tyrinėjimo metais, vadinamais geofiziniais metais, susirūpinta ištirti pietinį ašigalį, vadinamą Antarktika.

Į Antarktiką pirmieji išplaukė amerikiečiai, vadovaujami prityrusio tyrinėtojo admiralo Byrd, su patarėju admiralu Dufek.

Jau pereinamais metais JAV ledlaužis "Atka" tyrė krantus, kur geriau būtų Amerikos ekspedicijai išsikelti. Kaip žinoma, Arktikoje, yra vandenynas, o Antarktikoje — žemynas, sausuma, 6-sis kontinentas.

Amerikos ekspedicija išvyko rudenį septyniais laivais, 1.750 asmenų-mokslininkų, jūreivių ir kitų specialistų. Ši ekspedicija pasidalino į stovyklas ir išsidėstė po visą antarktiką. Amerikos ekspedicija turi visas priemones tyrinėti tą sritį.

Amerikiečiai įsikūrė prie Ross jūros iš Pacifiko pusės. Jų lėktuvai bazuojasi Australijoje. Amerikiečiai jau pasirinko lėktuvams nutūpti vietą ir savo Antarktikos bazę.

Netoli nuo pirmųjų keturių adm. Burd stovyklų Antarktikoje įsteigta penktoji, Mažoji Amerika, kur bus pagrindinė JAV ekspedicijos stovykla. Ekspedicija kuriasi ilgam laikui, iki 1958 m. gruodžio, geofiziniams metams. Nauja stovykla užims 5 akurus ir turės 17 pastatų. Nuo balandžio 1 d. ten prasidės 6 nakties mėnesiai.

Ekspedicijos transportinis lėktuvas perskrido per pietinį žemės ašigalį ir tą erdvę nufotografavo.

Jau atvyko į Antarktiką ir Sov. Rusijos ekspedicijos dalis. Jos laivas Ob su pirmąja žmonių partija ir reikmenimis sustojo Depot įlankoje iš Indijos vandenyno pusės. Rusų ekspedicija taip gi bus skaitlinga.

Surengti tokiai didžiulei ekspedicijai, kaip Amerikos, reikia daug prisiruošimo. Problemą sudaro maisto nuvežimas. Vienintelis maistas, kuris gali būti tenkamas, yra tik užšaldytas. Vežama daugybė užšaldytos mėsos, žuvų ir kitokių konservų. Pačioje Antarktikoje nebus problemų, kaip tą maistą palaikyti šviežią: jis bus laikomas sniege ir leduose. Pervežti tą maistą iš šiaurės Amerikos reikia didžiulių šaldytuvų, kurie specialiai turėjo būti įtaisyti.

Aišku, kad ekspedicija nusivežė su savimi visokius lėktuvus, sniego bur-lavivus, roges, traktorius, specialius sniego autovežimius ir t.t. Įdomu, kad su visomis moderniškomis priemonėmis, be šunų dar negalima apsieiti. Ekspedicija su savim nusivežė daug aliaskinių šunų, kurie per žiemos pūgas Antarktikoje trauks rogeles, kai niekas kitas negalės judėti.

Ekspedicijas į Antarktiką siunčia ir britai, norvegai, argentiniečiai ir eilė kitų tautų. Iš viso ten bus įsteigta 30 stovyklų. Iš anksto susitarta, kuri ekspedicija tyrinės kurią to žemyno dalį, kaip jos bendradarbiaus, susisieks ir t.t.

Alb. Baranauskas

Vasaros lietus

Po tvankios nakties sukilę lankų pakraščio gyventojai, eidami ganyklon parsivesti arklių, rado žolę sausą, be įprastų žvilgančios rasos lašelių. Saulė palypėjus aukščiau į padangę, akiratis visose pūsėse apštraukė pilkšva migla, tarsi padūmavo, gi oras darėsi kaskart sunkesnis ir labiau slegiantis. Dėdė Pilypas, lankų kelelyje iš tolo užmatęs dėdę Jeronimą, ranka prisidengė pakauši, antrąją rodydamas aukštyn, paskui iš viršaus pirštu vedžiodamas į tariamąjį skėtį. Dėdė Jeronimas pritariančiai linktelėjo galva ir atkištų delnu pabraukė per gelsvas rugių varpas. Parėjęs namo, dėdė Pilypas šoko rengti vežimą, nes paupyje tebestovėjo kupetaitė šieno, gi dėdė Jeronimas, pamėšęs įlūžusiu kotu kastuvą, gražiai pravalė griovelius aplinkui klūoną ir per daržą, kur moterys ravėdamos buvo juos iki kraštų užvertusios išrautomis piktžolėmis. Žolės dabar net braškėjo, sausos, kaip tabakas. Dėdė Jeronimas jas sumetė krūvon, nuolat tyliu murmesiu pakartodamas savo šeimininkei nepalankų atsiliepiamą, paskui užbraukė degtuką, tautosodamas liepsną tarp delnų, kol krūvoje nepasigirdo spragsėjimas. Lydimas neskanių dūmų, dėdė Jeronimas nulingavo pievon taisyti pratekėjimo vamzdžių po griovio filtelium.

Praslinkus daugiau kaip valandai nuo dėdės Pilypo apsikeitimo lietu reiškiančiais ženklais su savo kaimynu dėde Jeronimu, apie aštuntą, saulės jau taip kepinamo kelio, kad vos įžiūrima dulkių sruogelė visai užgniauzdavo kvapą, žingsniavo apdriškęs dėdė Kastantas, elgeta, su krepšiu už nugaros, garsiai sau giedodamas ir laikas nuo laiko stabterėdamas apsidairyti. Nuo Slyvakalnio jis ilgai stebėjo lankose kažkieno sudegusių pašūrų, paskui, žvilgtėrėjęs į pietus, nudžiugo ir nusiminė, matydamas ties miškais juodą tolimo debesio kraštą. Nors lietus žadėjo atgajų ir vėsu padams kelią, tačiau rytdieną Šaltupiuose šv. Onos atlaidai, o įsilijus galėjo labai susitrukdyti kelionė. Pasikaitavęs, kiek kaimų dar turės išmatuoti savo nudilusiais kūjokais, dėdė Kastantas paspartino žingsnį ir vėl užgiedojo ties kryžkele, tik daug tyliiau, negu pirma, nes iš lankų jojo pušberniai. Eidamas pro tuščią, atostogaujančią mokyklą, jis pamatė kieme dėdę Mindaugą, mokytoją, su papirosu dantyse ir kaklaraiščiu ant krūtinės, pumpuojantį oro į blizgančio dviračio priekinę padangą. Dėdė Kas-

tantas jį pasveikino, pranešė apie ateinančią audrą ir prisiartinio žiūrėti pumpavimo. "Kur ketini važiuoti, dėde Mindaugai?" — "Į Žolynus, dėde Kastantai." Padanga dviejose niekai nesugautuose vietose leido orą; dėdė Mindaugas atrodė susirūpinęs ir, spaudydamas pirštais, klausėsi cypimo. Dėdė Kastantas pasėmė iš šulinio kibirą vandens ir užsidėjo akinus. Įmerkę priekinį ratą, pamažų sukdamai, jie pradėjo akimis ieškoti kylančių burbuliukų.

Dėdė gi Pranciškus, seniūnas, nors visą rytą buvo slegiamas tvankumos, nors grįždamas iš pieninės matė debesį ir padūmavusius dangaus pakraščius, namuose nieko neatsakė į primygtiną savųjų raginimą skubėti vežti šieno ir tuoj po pusryčių išvažiavo, kaip kasdien, į valsčiaus raštine. Kai atvykęs viršaitis dėdė Jokimas garsiai nusidžiaugė laukiamu lietumi, dėdė Pranciškus ėmė juoktis ir linguoti galva: "Matysite, kaip nueis pakraščiais, kadangi dar nelaiikas. Aš jum sakiau ir sakysiu, kad lietaus nebus iki Žolinės, nes vasara seka žiemą, o ar neatsimenat, kaip pernai neturėjome rogiakelio?" Dėdė Jokimas nusišypsojo ir mirtelėjo dėdei Antanui: "Mūsų dėdė Pranciškų nuo šiol vadinsime vaikščiojančiu kalendoriumi!" Dėdė Pranciškus taip pat mirtelėjo dėdei Antanui: "Dėdė Jokimas pernai sudaigino kviečius dėl to, kad radijas pranašavo ilgą giedrą!" Dėdės Jokimo kakta susiraukė, tačiau jis atsakė tebesišypsodamas: "Tegul radijas suklydo, tačiau ir pagal jus retai išeina teisybė!" Dėdės Pranciškaus akys pasidarė keistai drumstos, šnervės išsiplėtė ir antakiai pakilo į viršų, bet jis dar kartą nusijuokė: "Kaip aš nesuklysiu dėl oro, dėde Jokimai, jeigu jum pasitaiko suklyst net valsčiaus pinigų skaičiuojanti?" Dėdė Jokimui suvirpėjo rankos, skruostuose išsoko rausvos dėmės, o akys visai prisimerkė, lyg nuo žaibo. Mirkčiodami dėdei Antanui, abudu ėmė garsiai juokti, ploti vienas kitam per petį, o paskui griebėsi darbo, nes ant kėdutės nusivilkęs švarką, laukė interesantas.

Apie dešimt minučių prieš devynias dėdė Pilypas jau lėkė ilgvežimiu pabaliais į paupį, stačias ant dugninės, išskėtęs kojas, laikydamasis vadžių. Vežime braškėjo įmesta šienšakė su ilgu kotu ir grėblys, o gale iškartomis kojomis kadravo piemuo. Ratai pieva ritosi, kaip per patalinę. Paupyje arklius užklupo debesiai muselių draug

ČIŪKĖ DARŽELYJE

Silverijus Stonys, šviesus kaimietis,
sodybą naują užsitęsęs,
sutvarkė ją, išgrąžino — tiktai gėrėkis,
žiūrėk, stebėkis.

Visi namai naujai statyti,
patogūs, šviesūs, išdažyti,
aplinkui medžiai tankūs auga,
namus nuo vėjų saugo.

Iš tolo krinta į akis tvorų dailumas
ir vartų ir vartelių įvairumas,
o į visas puses vedą mušti takai
atrodo dailiai ir rimtai.

Bet Stonio sodas ir darželis —
tai lyg koksai dausos kampelis.
Čia pilna medžių įvairiausių,
gėlių, gėlelių nuostabiusių —
dienas naktis žiūrėtum,
atsižiūrėti negalėtum.

Tik vieną kartą čia pateko čiukė
su savo dvylika paršiukų.

Kriuksėdama apvaikščiojo takus
išlandžiojo gėles ir krūmus
ir pagaliau, į rožę įsidūrus,
š taip sako į vaikus:
"Nors nepatogu,
mums peikti žmogų,
bet pažiūrėkite, vaikučiai:
čia visur — tik niekučiai.
Nė vieno daikto nematyti,
kurio galėtum pakramtyti.

Tik daug baldos,
o nė už veršio uodegą nėra naudos.
Štai še gi kam tas klevas,
taip šviesiai sužaliavęs?
Kam tas uosis susidraikęs?
Kam eglė apšarmojus?
Net juokas pagalvojus:
juk vasarėlės laikas!
Ir ten visi kiti
š taip stovi sau stati —
nei jų paknisi, nei paėsi,
nei kitur kur padėsi.

"O kiek visokių dar gėlių, gėlelių
be reikalo čia želia!
Tai ne balanda, nes usnis
ir ne kita kokia gera šaknis!
Tikrai, vaikučiai, nesuklysim,
jei pasakysim,
kad mūsų Stonio
visai jau esama be skonio!"

Ir čiukė, paršelius į šalį pasivedus,
patogią vietą susiradus,
į žemę šnipą įrėmė, šerius pastatė
ir ėmė knist, net ausys kreta.

Kai valandą ji su paršeliais arė,
visai kitokią tvarką čia padarė.
Štai rūtos, mėtos išklampotos
še, patakėlės išvagotos,
antai išknaisiota paršelių,
ten senės išvartytas griovis iki kelių.
O po rožę skaisčiausia —
duobė giliausia!

Dabar visus pabaigus darbus
ir nemažai privargus,
į duobę tą įvirto čiukė
ir š taip stenėdama paršeliams kriukė:

"Na, va, vaikeliai, dirbom smarkiai,
bet jau patogiai susitvarkėm.
Tik dar į duobę purvo reiktų,
tai nieks jau mūsų nepapeiktų!"

A. GIEDRIUS

su žabaliais ir kitokių vabzdžių gausybe. Audra dėl oro tirštumo atrodė jau kabanti ant nosies, nors iš daubos dar negalėjai matyti debesio. Abudu, tiek dėdė Pilypas, tiek piemuo, buvo pikti; musės taip pat buvo piktos. Pasiekus kupetą dėdė Pilypas primetė ant dugninės šieno, kurį piemuo dailiai sumindė, tačiau paskui, vietoje krovės dviem eilėmis ant kraštų, ėmė dėstyti, kur pakliuvo. "Kaip dabartės kerėplini?" tarė pam dėdė Pilypas, išspiaudamas muselę. "Dėk ant šonų!" Piemenukas išvertė akis. "Nudribs, jei dėsiu ant šonų." "Tai paskui eilę per vidurį, kad prispautų; nemoki krauti?" "Ne mano darbas", atšovė įžeistas piemuo. "Bobų darbas kraut vežimius!" Dėdė Pilypas išsoko vežimą, numetė žemyn piemenį ir liepė padavinėti. Vaikėzas, tyčia ar iš nemokėjimo, tesmaigstė šake mažus kuokšteilius, kurie, nesuvynioti ir nepersmeigti, biro jam ant galvos ir pečių; dėdė Pilypas sugriebdamo tik aštirus šienšakės nagus. Netekęs kantrybės, jis šoko žemyn, primindamas piemeniui jo nemažą algą, ir liepė vėl grįžti atgal vežimą, nes debesys jau kyšterėjo pro dėdės Jeronimo klūoną. Pakrovus ir sugrėbus pakupetį, vežimėlis atrodė, kaip vištų gužta, kiek pasviręs šonan. Važiuojant šienas ėmė barstyti, nes iš skubėjimo jie užmiršo paimti šienkartę. Dėdė Pilypas įsakė piemeniui sekti iš paskos su grėbliu

rankose ir rankioti pataršas. Užvažiavęs ant kalvelės pas sodą, dėdė Pilypas pažvelgė į debesį, nuo kurio juodavo visa pietų padangė. Matydamas per laukus su kastuvu ant peties grįžtantį dėdę Jeronimą, dėdė Pilypas botkočiu parodė tamsejantį akiratį. Dėdė Jeronimas sustojęs pažiūrėjo į debesį ir užgiriančią palingavo galva. Dėdė Pilypas nusiėmė skrybėlę ir pamojavo sau ties veidu, išreikšdamas kančią nuo tvankos, tačiau, tuo pačiu metu kiek atleidus vadžias, vabzdžių varginami arkliai taip truktelėjo, kad vežimas pasvirio ir apvirto ant šono, nusviesdamas dėdę Pilypą išskėstomis kojomis į avių lauką. Jis taip ir liko valandėlę gulėti, arkliams šuoliu velkant namo vežimo pirmagalį, žiūrėdamas, kaip tolimoje dėdė Jeronimas, metęs žemėn kastuvą, raitosi ir dūksta iš juoko.

Pirmasis griaustinis, dar vos girdimas, sudundėjo po pusės dešimtos, kai dėdė Kastantas ir dėdė Mindaugas baigė klijuoti ant dviračio kameros antrąjį lopelį. Jie buvo taip įsigilinę, kad griaušmas abudu privertė krūptelėti. Dėdė Mindaugas išbėgo ant kelio ir grįžęs pranešė nusiramimusiu balsu, kad debesys dar toli. Jis tikėjosi pabėgti nuo lietaus ir pietumis pasiekti miestą. Abudu greitai sutvarkė padangą, pripūtė, paskui pririšo prie dviračio rėmo dėdės Kastanto kūjokus.

(Darb.)

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

INFORMACIJOS

Sportas

KREPSINIS

Adelaide

ADELAIDĖS SKAUTŲ "SVENTARAGIO" STOVYKLA

Šią vasarą Adelaidės skautai ir skautės stovyklavo nuo gruodžio 28 d. iki sausio 6 d. Stovyklavietė buvo ta pati kaip ir praėjusios vasaros, prie Lobethal'io, tik skautų ir skautėjų stovyklavietės pasikeitė vietomis.

Oras stovyklai pasitaikė neįprastai vėsus ir lietingas, tačiau tai nesukludė stovyklos įvairios programos. Stovyklavo 19 skautų ir 18 skautėjų. Pirmosios 4 stovyklavimo dienos buvo skirtos įsirengimui ir pionieriui. Buvo pastatyta visa 16 palapinių, kryžių, 2 vėliavų stiebai, iškastas ir tautiniai ornamentais bei skautų ženklais papuoštas stalas, per upelį pastatyti 3 mediniai ir vienas virvinius lieptai, įrengta virtuvė. Lobethal'į gyvenęs sktn. Jonas Vanagas vieną palapinę labai gražiai įrengė svečiams priimti. Joje jis įrengė ir įvairių skautiškių prisiminimų iš Lietuvos parodėlę. Tas pats sktn. Vanagas pastatė per upelį labai gražų lieptą. Foto mėgėjų patogumui buvo pastatytas pastotis — kopėčios stovyklai iš viršaus fotografuoti. Įsirengimas pareikalavo iš skautų bei skautėjų nemaža jėgų bei energijos, bet, nežinant to, būdavo randama laiko ir žaidimams, o prie laužo vakarais skambėdavo dainos ir vyko skilčių pasirodymai.

Sausio 1 d. stovyklą aplankė daug svečių iš Adelaidės. Jie susidomėję ją apžiūrino, bandė virvinių lieptą per upelį ir kt. stovyklos įrengimus. Pavakare skautų dvasios vadovas kun. dr. Jutulius prie ties kryžium įrengto altoriaus atlaikė šv. Mišias ir pasakė stovyklautojams pritaikytą pamokslą. Vakare praplūps smarkus lietus neleido praveisti numatyto didesnio laužo. Sausio 2 d. į stovyklą atvyko mūsų skautų nuoširdus bičiulis, Adelaidės skautų turtininkas Mr. W. R. Thompson. Būdamas prityęs skautininkas, stovyklą jis apžiūrėjo labai nuodugniai ir pripažino ją esant labai aukšto lygio. Po stovyklinių pietų Mr. Thompson'ui buvo įsegtas lietuviškas skautų ženklelis ir skautai jį pasveikino, pamėtydami jį orą. Vėliau visus stovyklautojus jis išvedė porai valandų į "bušą" ir ten jiems aiškino apie australiškąją gamtą. Pavakare į stovyklą atsilankė turtininko pavaduotojas Mr. R. Farrant, kuris dalyvavo vėliavų nuleidime, lauzė ir parodė kaip orientuotis pietų pusrutulio žvaigždinis.

Stovyklą aplankė viso apie 150 lankytojų, jų tarpe ALB Adelaidės apyl. pirminkas p. Martinkus, daug skautų ir skautėjų tėvų, kelios australės skautininkės ir latvių skautų vadovai, Lobethal'io gyvenytojai ir kt.

Sveikinimo laišką atsiuntė dėl ligos negalėjusi atsilankyti Pietų Australijos Vyriausia Skautininkė Miss May Douglas.

Tačiau ne svečiai ir lankytojai sudarė stovyklos programą. Buvo uoliai vykdoma iš anksto parengta skautiškojo lavinimo programa, kurią skautės ir skautai ėjo atskirai. Stovyklos metu 1 skautas kandidatas ir 3 skautės kand. davė įžodį. Su atitinkamomis tradicinėmis apeigomis 7 skautės davė vyr. skautėjų įžodį, o mūsų vyčių sąjūdžio veteranas sktn. Vytautas Vanagas pravedė vyčių įžodį, kurį davė stud. skautas Jurgis Naujalis. Stovyklos paskutinę dieną 10 skautų ir 10 skautėjų išlaikė II patyrimo lapso kvotimus. Visą stovyklos laiką vyko skilčių varžybos, kurias laimėjo skautėjų draugovėje "Lakštingalų" skiltis, o skautų draugovėje "Sakalų" skiltis.

Paskutiniam lauzė atsilankė būrelis svečių, jų tarpe ir kun. dr. Jutulius, specialiai atvykęs iš Adelaidės. Laužas užtruko ilgiau kaip įprasta, nes dainos liejosi viena po kitos, ir niekas nenorėjo skirstytis poilsio į palapines. Bet — visi susijungė į ratą apie laužą ir nuskaubė "Ateina naktis..." Stovykla baigta.

Rytą tapo nuimtos palapinės, sutvarkyta stovyklavietė ir pavakariu visi grįžo autobusu į namus, į dulkėtą ir tvankų miestą.

Stovyklą pravedė sktn. V. Stasiškis, adjutantas ir "ūkių ministeris" buvo s.v.v.s. V. Patupis su pavaduotoju s.v. kand. D. Dunda. Skautėjų pastovyklei vadovavo sktn. S. Stasiškienė ir v. skit. M. Andriūšienė, skautų pastovyklei s.v.v.s. V. Opuškis.

* Sausio 30 d. apie 40 skautų ir skautėjų dalyvavo išvykoje į National Park, kurios metu gautoje pasportuota ir pažaista.

* Vasario 5 d. įvyko skautų tėvų ir rėmėjų susirinkimas, kurio metu išklaudyta vietininko pranešimo apie skautų veiklą ir pasitarta ateities reikalais.

* Vasario 8 d. dėl laiko stokos pasitraukė iš vilkiukų vadovės pareigų jas labai gražiai ir sėkmingai ėjusi psktn. P. Vildienė. Nauju vilkiukų vadovu paskirtas ligišiolinis vietininkijos adjutantas s.v.v.s. Vyt. Patupis. Nauju adjutantu paskirtas s.v. pskit. Jurgis Naujalis.

IEŠKAU PASKOLOS VIEŠBUČIUI PIRKTI

6% metinės palūkanos. Kreiptis kasdien, išskyrus antradienį, nuo 4 iki 11 val. vakaro šiuo adresu: "Rivieros" restoranas, Tavistock St., Adelaide, S. A. Restorano savininkas Stasys Petrauskas.

Sydney

IS S.L.K.K.D.-JOS VEIKLOS.

Š. m. vasario 5 d. įv. Sydnėjaus Liet. Kat. Kult. D-jos V-bos posėdyje nutarta suruošti šv. Kazimiero minėjimą kovo 4d. Camperdown'o parapijos salėje. Minėjime su savo programa dalyvaus ir Sydnėjaus Skautų Vietininkijos skautai-ės (inscenizacija "šv. Kazimieras" ir kt.). Taip pat kviečiami vietoje gyvenę liet. literatai.

Nutarta, neužilgo, suruošti ekskursiją į Warragambos užtvanką. Leidimas iš atitinkamų istaigų, po vienų metų laukimo, gautas. Tikimasi taip pat šių metų bėgyje suruošti senai laukiamą ekskursiją į Port Kemblos pieno liejyklą ir Wollongongą.

S.L.K.K.D.-jos metinis susirinkimas — pobūvis įvyksta š.m. balandžio 6 d. Dulwich Hill R. K. parapijos salėje.

Šiuo metu D-jos Valdybą sudaro: pirm. dr. A. Mauragis, vicepirm. B. Žalys, sek. K. Griškevičius, išd. J. Bernotavičius ir Parengimų Vadovas Br. Genys. D-jos Dvasios Vadovas yra kun. P. Butkus. D-ja turi per 40 narių. Prie jos taip pat veikia Filosofų-Literatų sekcija.

SKAUTŲ IŠKILA Į MOLDONĄ.

Sausio 28-30 d.d. Sydnėjaus Vjetininkijos D.L.K. Kęstučio skautų draugovė padarė 3 dienų iškilą į Moldoną (apie 50 mylių nuo Sydnėjaus). Gamtos aplinkybės toje vietovėje esant labai kietoms, dalyvavo tik vyresnio amžiaus 16 skautų. Iškilą pravedė s.v.v.sl. R. Jaselskis ir sl. R. Miniotas. Tikrumoje tai buvo I-jo pat. laipsnio skautų patyrimo išbandymas, kadangi visu iškilos rengimu, kaip transportu, maistu, finansais ir t.t. turėjo rūpintis patys skautai. Iškilą, turint galvoje rengėjų jaunumą, pavyko labai gerai.

VYČIŲ BŪRELIO METINĖ SUEIGA

Vasario 15 d. Camperdowne įvyko skautų vyčių "Geležinio Vilko" Būrelio metinė sueiga, kurioje perrinktas antriems metams būrelio vadu s.v.v.sl. Vyt. Deikus. Būrelio Vado pav. paskirtas s.v. R. Daudkus, išd. s.v. A. Vasaris. Į būrelį naujais kandidatais priimti sl. R. Miniotas ir psk. V. Gaidžionis.

Šiuo metu būrelis turi 28 vyčius ir vyčius kandidatus.

Ruošiamasi "Pėdsekio" 2-jo nr. išleidimui ir būklo įsigijimui.

ISVYKO Į AMERIKĄ

Š. m. sausio 27 d. į JAV laivu "Orsova" išvyko p.p. Sirgedai su šeima. Išvykstančius palydėjo būrelis tautiečių ir "Kęstučio" d-ės skautai, kurios nariu sūnus Alfredas buvo virš 2 metų. Ponų Sirgedų išvykimas žymiai atsilieps Sydnėjaus liet. visuomeniniame gyvenime, kuriame jie abu aktyviai dalyvavo.

Išvykusieji apsisistos Čikagoje.

B. Ž.

PADEKA

ALS Klubas "Vytis", kaip VI-sios Australijos lietuvių Sporto šventės rengėjas, nuoširdžiai dėkoja organizacijoms bei asmenims atėjusiems į pagalbą ruošiant Sporto šventę Adelaidėje. ALB Krašto Valdybai už pereinamąją taurę, sveikinimus ir linkėjimus, Adelaidės Apylinkės Valdybai už taurę ir didelę materialinę paramą. L.K.F. Adelaidės Skyr. Valdybai už taurę, LAS Adelaidės Skyr. už pereinamąją taurę šachmatininkams, Ateitininkų Sendraugių Organizacijos Adelaidės Skyr. Valdybai už gražų "Lietuvos vaizdų" albumą, Adelaidės Apylinkės Valdybos Moterų Sekcijos Valdybai už taurę ir didelę paramą ruošiant sportininkų sutikimą. Dail. Kudirkai ypatinga padėka už paaukotus jo paties pagamintus reprodukcinius paveikslus, kuriais buvo apdovanojami visi sportininkai prisiminti VI-ją Sporto šventę Adelaidėje, p. Vasiliauskui už paaukotą asmeninę taurę geriausiai krepšininkei. Dr. kun. P. Jutuliu už didelę paramą. Dail. p. Marčiulioniu už pagaminimą VI-jaį Sporto šventei atžymėti ženklelio projekto, p.p. V. Radzevičiui — Sporto šventės leidinio redaktoriui, p. Kalakauskui — "Mūsų Pastogės" redaktoriui, p. Nagiui "Minties" spaustuovės savininkui už didelį rūpestį ir įdėtą darbą, kad Sporto šventės leidinys išvystyt saulės šviestą, bei nuoširdžius sveikinimus ir linkėjimus, "Lituanija" choro dirigentui muz. V. Šimkui ir solistėms A. Gučiuvienei ir G. Vasiliauskienei. Taip pat nuoširdus aciu visiems Adelaidės lietuviams už atvertas savą namų duris atvykusiems svečiams sportininkams ir visoms organizacijoms už sveikinimus ir linkėjimus sąskrydžio dalyviams.

ALS Klubas "Vytis"

PADEKA

A. L. S-gos valdyba dėkoja už paramą ruošiant gegužinę: kun. dr. P. Jutuliu — už paskelbimą, Moterų Sekcijai — už bufeto paruošimą, p. Jankūnui — už muziką, p.p. Kalvaičiui, Pūslui, Reivyčiui — už talkininkavimą.

Paieškomi: Kazys BUTAUTIS ir Milda BUTAUTYTĖ — BOREIKIENĖ, gim. Jonišky, Šaulių apskr. Paieško Vincent BUTAUTIS, Box 39, Riverton, Ill, USA

VASARIO 16 GIMNAZIJA

16 Vasario proga dienos uždarbį 16 Vasario Gimnazijai aukėjo: Viktorija ir Romas Maziliauskai £5.0.0, "Rivieros" savininkas Stasys Petrauskas, padidintą dienos uždarbį £10.0.0. Povilas Balkus, laikinai išvykęs į Cooma, pranešė, kad siunčia £3.0.0. Petras Naujokaitis, pažadėjęs £2.10.0, sumokėjo £3.0.0. Taigi, 128 ratelio 10 narių aukėjo dienos uždarbį.

Pažymėtina, kad 128 ratelio nariai Viktorija ir žurnalistas Romas Maziliauskai Adelaidėje, atidarė knygyną-parduotuvę, kur galima gauti labai gražių europietiškių dalykų.

Povilas Balkus be gimnazijos rėmimo siunčia daug pinigų Vokietijoj pasilikuotiems lietuviams džiovininkams. Kai kuriems yra net išsiuntę angliškos medžiagos kostiumui.

128 ratelio globotinei H. Padubrinaitei 16 vasario proga išsiųstas siuntinys £17.11.0 vertės (įskaitant persiuntimo išlaidas). Siuntinį aukėjo O. Lukošūnienė.

Kalėdų proga 128 ratelio globotinei aukėjo Vit. Linkus £2.0.0, Aleksas Kiela ir Vladas Rudaitis po £1.0.0

Visiems aukotojams nuoširdus aciu. Visi minėti aukotojai priklauso 128 rėmėjų rateliui.

VASARIO 16-TOJI MELBOURNE

Minėjimas įvyksta š.m. vasario mėn. 19 d. (sekmadienį), St. John's, East Melbourne.

1). 11.30 val. pamaldos bažnyčioje.
2). 13 val. minėjimas parapijos salėje: iškilmingas aktas ir meninė dalis.

Visi Melbourne lietuviai kviečiami savo Nepriklausomybės šventės minėjime aktyviai dalyvauti.

ALB Melbourne Apylinkės Valdyba

Melbournio Lietuvių Namų Fondo Valdyba š.m. vasario mėn. 26 d. šaukia St. John parapijos salėje, tuoj po pamaldų, visuotinę akcininkų susirinkimą sekančiai darbotvarkėi svarstyti:

1. Susirinkimo atidarymas
  2. Prezidiumo sudarymas
  3. Mandatų komisijos rinkimai
  4. Valdybos pranešimas
  5. Kontrolės komisijos pranešimas
  6. Apykaitos tvirtinimas
  7. Namų įsigijimas ir Valdymo Statuto priėmimas
  8. Melbournio Lietuvių Namų Tarybos rinkimai
  9. Melbournio Lietuvių Namų Patikėtinųjų rinkimai
  10. Diskusijos Namų įsigijimo reikalu
  11. Susirinkimo uždarymas.
- Visų akcininkų dalyvavimas privalomas. Prieš susirinkimą bibliotekos salėje veiks Socialinės Globos Moterų Dr-jos bufetas, kuriame susirinkimo dalyviai galės pasistiprinti.

Valdyba

ADELAIDĖS LIETUVIŲ S-GOS

VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS
Šaukiamas š.m. vasario mėn. 26 d. (sekmadienį) 3 val. p.p. šv. Juozapo bažn. salėje.

- Dienotvarkė:
1. Susirinkimo atidarymas
  2. Prezidiumo sudarymas
  3. Sąjungos veiklos apyskaita a) bendra, b) piniginė
  4. Revizijos komisijos pranešimas
  5. Apykaitų tvirtinimas
  6. Valdybos rinkimai
  7. Revizijos komisijos rinkimai
  8. Garbės nario vardo suteikimas
  9. Atein. metų veikimo gairės
  10. Sumanymai
  11. Susirinkimo uždarymas

Prieš susirinkimo pradžią galima įsirašyti į S-gą nariais ir įmokėti nario mokestį.

Valdyba

ALS-GOS RAJONINIŲ ĮGALIOJINIŲ SUEIGA

kviečiama vasario mėn. 18 d. (šeštadienį) 5 val. p.p. šv. Juozapo bažn. salėje.

- Dienotvarkė:
1. Atsiskaitymas
  2. Atsiskaitymo būdų ir terminų nustatymas ateičiai
  3. Sąrašų ir suvestinių su bendrinimas
  4. Sumanymai bei pagedavimai

Jei kas iš tautiečių ryžtųsi pasidaruoti Liet. Namų įsigijimo reikalui ir sutiktų patalkininkauti maloniai kviečiamas atvykti į sueigą.

Talkininkų pasigendama šiuose rajonuose: Semaphore-Largs, Prospect, Enfield, North Adelaide, Adelaide (City), Kensington-Norwood, Edwardstown, Grange-Henley Beach, Glenelg.

Valdyba

ALS-GOS NARIO KORTELES bus išduotos nariams, užsimokėjusiems nario mokestį už š.m. sausio ir vasario mėn. Visuotiniame susirinkime balsu teisę turės tik tie nariai, kurie bus gavę nario kortelę.

ALS-GOS TAUP. SĄSKAITA atidaryta S. A. Savings Bank. Ji vadinasi: Adelaide Lithuanians' Society Inc. Nr. 19818.

Redakcijos atsakymai

Aldonai KRUTULIENEI — Jūsų laišką persiuntėme Jūsų paieškomam p. J. Ž., kuris, tikimės, atsilieps.

Jauniai VYTIS — ST. PETERS 45-35
56.1.24. Jauniai susitiko su sau apylygiu priešu ir po trumpos kietos kovos pirmą puslaikį taškas po taško kopė aukštyn. Priešas nepajėgė sulaukyti Lapšio ir L. Urmono nuo metimų, kurie buvo geriausi aikštėje.

Taškus pelnė L. Urmonas 14, Lapšys 13, Snarskis 8, R. Urmonas 6, Pocius 4.

VYTIS JAUNIAI — ADELAIDĖS PASTAS (Postal Ins.) 41-22

56.1.31 — Vyties jauniai vasaros turnyre pasirodė savo gyvavime pirmą kartą. Kaip paprastai naujai gimusiam vienietui sunki pradžia, taip ir mūsų jaunuoliams. Bet pasiryžimas žaisti nugalė sunkumus. Stebint šias rungtynes, Vyties jauniai neturėjo didelio pasipriešinimo ir laimėjo lengvai.

Taškus pelnė: Snarskis 9, L. Urmonas 9, Lapšys 7, Leningas 6, Rudzenskas 4, Rusinas, R. Urmonas ir Pocius po 2.

Jaun. VYTIS — W. TORRENS 40-31

56.2.7. — Vyties jauniai, žaisdami vienas iš geriausių savo rungtynių, antrame rate laimi prieš stiprią australų komandą, kuriai pirmam rate buvo pralaimėję.

Šis jaunųjų laimėjimas nebuvo staigmena, nes mūsų šaliai jau yra pavojingi kiekvienai komandai savo klaseje. Mūsų jauniai žaidžia viena klase žemiau negu TAURAS IR VYTIS (seniai).

Taškus iš eilės daugiausiai pelnė sekančiai: L. Urmonas 18, Lpšys 9, Snarskis ir Pocius po 4, R. Urmonas 3, Kelertas 2.

* Jaunių rungtynės vyksta kas antradienį Forestville Basket Ball Stadium. Prašome nepamiršti jaunuolių ir savo atsilankymu pasitiprinti jų pasiryžimą ginti VYTIES spalvas.

TAURAS — GLENELG 80-45

56.1.26. — Tauras po ilgesnės Kalėdų pertraukos išėjo į aikštę su stipriu sąstata, kuriame buvo net R. Gasūnas, buvęs Vyties centras prieš tris metus, kuris vėliau žaidė Darwine. Šiandien Gasūnas vėl su savais.

Turint Taurui stiprų sąstatą priešas buvo per silpnas ir laimėjimas teko visai lengvai.

Taškus pelnė: Visockis 18, Alkevičius 14, Ignatavičius 12, Gasūnas 7, Petkūnas 10, Stankevičius 10, Jačiūnskis 4.

TAURAS — WEST TORRENS 45-48

56.2.2. — Tauras, neturėdamas pilnos komandos bei Klimaičiui išsisukus koją rungtynių metu, apsunksino aikštėje kitus draugus, kurie be pasikeitimo turėjo žaisti neįprastam mūsų klubui. Tauras turint visų susidariusių kliūčių, komanda, susidedanti iš Petkūno, Alkevičiaus, Kito, Merūno, Jačiūnskio bei Klimaičio, sužaidė gerai ir tik atsitiktinai australai laimėjo.

TAURAS — Sth. ADELAIDE 63-57

56.2.9. — Australai, matydami, kad Tauras neturi Ignatavičiaus, paima greitą žaidimą ir pirmose minutėse veda žaidimą savo naudai. Bet Merūną pakeitus Jačiūnskiu Tauro komandoje pakeliamas žaidimo lygis. Tempas, geri pasai bei metimai ne tik išlygina rezultata, bet ir užmeta australams. Pirmose minutėse mėtė vienas Petkūnas, vėliau visas puolimas mėtė pusėtinai, nors vienu metu australai buvo visai ant kulnų. Po minutės poilsio, kurią komanda paėmė paskutinėse minutėse ir po to Visockio ir Jačiūnskio staigūs prasiveržimai sutriuškino australų gynimą ir davė šešių taškų persvaros pergalę.

Taškus komandai pelnė: R. Petkūnas 24, Jačiūnskis 16, Visockis 15, Merūnas 4, Alkevičius ir Gurskis po 2.

Edas

KREPSINIO RUNGTYNIŲ LENTELĖ

21.2.56. Vytis — David Murray 6,45 Jauniai.

22.2.56. Vytis — Payneham 6,45 Moterys.

23.2.56. Tauras — Varsity 6,45

28.2.56. Vytis — West Adelaide 7,45 Jauniai.

29.2.56. Vytis — West Adelaide 7,45 Moterys.

1.3.56. Tauras — North Adelaide 8,45

6.3.56. Vytis — North Adelaide 9,45 Jauniai

7.3.56. Vytis — North Adelaide 9,45 Moterys

8.3.56 Tauras — West 8,45

Pasitikrinkime, ar nelikom kuo skolingi tėvynei

Atsiteiskime, aukodami

lietuvių namams.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

PRENUMERATA: metams £2.10. 0, pusei — £1. 6. 0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienio kaina ta pati.

SKELBIMAI: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida.

SMULKŲ SKELBIMAI: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus.

Užuojautos sveikinimai ir pan. 10/0.

ADRESAS: Australijos Lietuvis, 35 Cator Street, HINDMARSH, S. A.

THE AUSTRALIAN-LITHUANIAN
The Lithuanian Fortnightly in Australia
Publisher: Jurgis Glužas

Printed by National Press, 35 Cator St. Hindmarsh, Tel. LU 5827